

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради Університету
Протокол № 3 від 23.09.2026

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № 383 від 23.09.2026

Ректор

Олексій ЛИТВИНОВ

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026

Дата введення «23» вересня 2026 р.

Редакція № 5

Харків 2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 2 Всього сторінок 77
---	--	--

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут» (далі – Університет) має статус національного закладу вищої освіти і функціонує на засадах автономності й самоврядування.

1.2. Положення про організацію освітнього процесу (далі – Положення) в Університеті є основним нормативним документом, що регламентує організацію та проведення освітньої діяльності в Університеті і розроблений відповідно до Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших, Указів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, Статуту Університету, стратегії розвитку Університету, інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, зайнятості й соціально-трудових відносин, а також рекомендацій і стандартів, визначених документами, що використовуються в єдиному європейському освітньому просторі країнами, які беруть участь у Болонському процесі й визнані Україною.

Перелік внутрішніх нормативних документів наведено в Додатку А.

1.3 Мовою освітнього процесу в Університеті є державна мова. Освітній процес іноземними мовами здійснюється відповідно до законодавства.

2 ОСНОВНІ ТЕРМІНИ І ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому Положенні вживаються терміни в таких значеннях:

1) Академічне визнання – зарахування освітніх компонентів (результатів навчання), кваліфікацій або дипломів одного (українського або іноземного) закладу вищої освіти іншим закладом з визначеними цілями.

2) Академічна відпустка – оформлена в установленому порядку перерва у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, у зв'язку з призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, через сімейні обставини, навчання або стажування в інших освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) тощо).

3) Академічна година – мінімальна облікова одиниця навчального часу, яка є основою для планування та обліку навчальних занять. Тривалість

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 3 Всього сторінок 77
--	---	---

академічної години становить зазвичай 45 хвилин.

4) Академічна (навчальна) група – це базова організаційна одиниця в Університеті та його відокремлених структурних підрозділах. Вона є офіційно сформованим колективом здобувачів освіти одного курсу (року навчання) за спеціальністю/освітньою програмою, які разом проходять навчання за затвердженим розкладом, відвідують лекційні, практичні, семінарські, лабораторні заняття.

5) Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової/творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових/творчих досягнень. Порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, академічне хабарництво, необ'єктивне оцінювання, академічне шахрайство.

6) Академічна заборгованість – наявність навчальних дисциплін, практик тощо, за які здобувачу вищої освіти не було зараховано кредити. Заборгованість виникає в таких випадках:

– протягом навчального семестру до початку поточного семестрового контролю, визначеного навчальним планом, особа з будь-якої освітньої компоненти (дисципліни, практики, курсової роботи) набрала менше балів, ніж визначена в Університеті межа незадовільного навчання;

– під час семестрового контролю з будь-якої освітньої компоненти (дисципліни, практики, курсової роботи) здобувач освіти отримав менше балів, ніж визначена в навчальному закладі межа незадовільного навчання.

7) Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися або проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України або поза її межами.

8) Академічна різниця – наявність програмних результатів навчання, передбачених відповідною освітньою програмою, за які здобувачу освіти не було перезараховано кредити ЄКТС в обсязі, визначеному навчальним планом цієї освітньої програми, при зарахуванні на скорочений термін навчання та/або при переведенні/поновленні. Визначення академічної різниці та порядок її

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 4 Всього сторінок 77
--	---	---

ліквідації здійснюється відповідно до положення, затвердженого вченою радою Університету.

9) Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

10) Академічна недоброчесність – несамотійне виконання здобувачем вищої освіти екзаменаційних, залікових, контрольних, курсових робіт, індивідуальних завдань, списування, використання заборонених на контрольному заході навчальних та довідкових матеріалів, відтворення у своїх працях чужих опублікованих результатів (текстів) без належного посилання на автора, фальсифікація та фабрикація результатів.

11) Атестація (здобувачів освіти) – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

12) Відрахування – припинення статусу здобувача вищої освіти, прав особи, що здобуває вищу освіту.

13) Галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.

14) Група забезпечення освітньої програми – група науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, не менш як із трьох осіб, які мають освітню та/або професійну кваліфікацію, що відповідає освітній програмі, науковий ступінь та/або вчене звання та працюють у закладі освіти за основним місцем роботи.

15) Група забезпечення освітнього процесу освітньої програми – науково-педагогічні, педагогічні та/або наукові працівники, серед яких не менше 50 відсотків осіб повинні мати вчений ступінь та/або вчене звання й працювати за основним місцем роботи на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на відповідному рівні вищої освіти.

У складі групи забезпечення освітнього процесу освітньої програми має бути:

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 5 Всього сторінок 77
--	---	---

– для другого (магістерського) рівня вищої освіти не менше 10 відсотків осіб, які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора;
 – для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти не менше двох докторів наук для здійснення керівництва науковою складовою кожної освітньо-наукової програми.

16) Договір/угода про навчання – угода, що укладають сторони, які беруть участь в освітньому процесі (у тому числі за програмами академічної мобільності): здобувач освіти і заклади вищої освіти (установи/організації), установи/особи, які направляють на навчання та оплачують його (якщо навчання здійснюється за кошти юридичних або фізичних осіб). Договір підписують до початку навчання. Після підписання, за необхідності, Договір може бути змінено за згодою всіх сторін.

17) Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

18) Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору. Дуальна освіта здійснюється на підставі договору між закладом вищої освіти та роботодавцем (підприємством, установою, організацією тощо) і передбачає обов'язкове працевлаштування здобувача вищої освіти та оплату його праці, набуття всіх компетентностей, передбачених освітньою програмою, виконання ним індивідуального навчального плану.

19) Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС. Один кредит ЄКТС дорівнює 30 академічним годинам.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 6 Всього сторінок 77
---	--	--

20) Загальні компетентності – компетентності, які формуються у здобувача вищої освіти під час навчання за певною освітньою програмою, але мають універсальний характер і є важливими для особистого розвитку здобувача, його успішної соціалізації та професійного зростання.

21) Заочна форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.

22) Здобувачі освіти – особи, які здобувають освіту за будь-яким видом і формою здобуття освіти.

23) Здобуття (присвоєння) кредитів ЄКТС – визнання Університетом факту опанування здобувачем освіти певної освітньої компоненти (досягнення ним відповідних компетентностей/результатів навчання). Оцінювання здобувача освіти здійснюється згідно з відповідним положенням Університету.

24) Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм/освітніх компонентів, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

25) Індивідуальний графік навчання – документ, що визначає порядок організації навчання особи за індивідуальним навчальним планом, для якої графік здобуття освіти відрізняється від загальновизначеного в Університеті.

26) Індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та який розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів. До індивідуального навчального плану входять обов'язкові компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи тощо) та компоненти, що обрані здобувачем освіти в порядку реалізації свого права на вибір навчальних дисциплін.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 7 Всього сторінок 77
--	---	---

27) Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, які гарантовані державою, що базується на принципі недискримінації, урахування багатоманітностей людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

28) Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною або дозвіллям.

29) Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання. Кваліфікації поділяються на освітні та професійні. У свою чергу, професійні кваліфікації можуть бути повними або частковими.

Освітня кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений суб'єкт за відповідною процедурою встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів освіти, що засвідчується відповідним документом про освіту.

Професійна кваліфікація – це визнана кваліфікаційним центром за результатами спеціалізованої (відповідно до стандарту оцінювання) перевірки сукупність здобутих особою компетентностей, визначених відповідним професійним стандартом, що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність та засвідчена відповідним документом.

Часткова кваліфікація – кваліфікація, яка свідчить про здобуття особою частини компетентностей, які відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій та визначені відповідним професійним стандартом.

30) Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

31) Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Зазвичай при рівномірному розподілі навчального часу й дисциплін у семестрі один кредит ЄКТС відповідає навчальному навантаженню, що дорівнює (не

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 8 Всього сторінок 77
--	---	---

перевищує) одній академічній годині аудиторної роботи з дисципліни на тиждень протягом семестру без урахування часу, відведеного для підсумкового контролю. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить зазвичай 60 кредитів ЄКТС.

32) Навчальний модуль – це структурована частина освітньої програми, що забезпечує формування у здобувача певних компетентностей (результатів навчання). У межах модуля логічно пов'язуються декілька навчальних курсів, дисциплін або їх закінчених розділів. Обсяг навчальних модулів обчислюється в кредитах ЄКТС і зазвичай є кратним 5.

33) Навантаження здобувача – час, що є необхідним для досягнення певних визначених (очікуваних) компетентностей (результатів навчання) і який включає усі види його роботи: аудиторну, самостійну, лабораторну, дослідницьку, проходження навчальних і виробничих практик, контрольні заходи, атестацію тощо. Навчальне навантаження здобувача вищої освіти обчислюється в кредитах ЄКТС.

34) Навчальні заняття – лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація. Тривалість навчальних занять обчислюють в академічних годинах.

35) Навчальний план – це нормативний документ закладу вищої освіти, який складається на підставі освітньої програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

36) Навчально-методичний комплекс дисципліни (НМКД) – сукупність документів та ресурсів, що описує цілісний навчальний процес із певної освітньої компоненти (навчальної дисципліни, практики), містить дидактичні, методичні та організаційні матеріали, спрямовані на досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням особливостей цієї освітньої компоненти. НМКД містить такі елементи:

- а) обов'язкова складова:
 - силабус освітньої компоненти (навчальної дисципліни, практики), розроблені відповідно до діючого Положення «Про силабус навчальної дисципліни»;
- б) додаткова складова (обов'язково, якщо за освітньою компонентою передбачено такий вид роботи):

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 9 Всього сторінок 77
---	--	--

– конспект лекцій або розширений план лекцій, підручники (навчальні посібники), у тому числі в електронному вигляді, які за змістом відповідають силабусу навчальної дисципліни;

– методичні вказівки та рекомендації для виконання курсових робіт та проєктів, розрахункових та розрахунково-графічних робіт, лабораторних та практичних робіт, а також рекомендації для самостійної підготовки;

– тематики індивідуальних завдань;

– приклади розв’язання типових задач або виконання типових завдань;

– запитання, тести для контрольних заходів;

– каталоги інформаційних ресурсів;

– збірники ситуативних завдань (кейсів);

– комп’ютерні презентації;

– ілюстративні матеріали (плакати, таблиці тощо).

Певні частини НМКД є методичними виданнями (методичними публікаціями) та інтелектуальною власністю викладача (колективу викладачів).

Силабус навчальної дисципліни має бути завантажений у відповідний дистанційний курс до початку семестру, в якому вивчається відповідна освітня компонента.

Посилання на електронні версії додаткових складових НМКД (за їх наявності) мають бути у відповідному дистанційному курсі на момент їх розгляду (застосування/використання) згідно з тематичним графіком, визначеним силабусом.

37) Національний репозиторій академічних текстів – загальнодержавна розподілена електронна база даних, в якій накопичуються, зберігаються та систематизуються академічні тексти. До Національного репозиторію входять центральний і локальний репозиторії, що підтримуються інституціональними учасниками.

38) Необ’єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

39) Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається зазвичай за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

40) Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в Університеті через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння,

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 10 Всього сторінок 77
--	---	--

примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

41) Освітня діяльність – діяльність Університету спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.

42) Освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають визначену вартість і спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання.

43) Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації. На рівнях вищої освіти освітня програма визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік освітніх компонентів і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими має оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

44) Особа з особливими освітніми потребами – особа, яка потребує додаткової постійної або тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

45) Оцінка – будь-яка кількісна або якісна міра на основі визначених критеріїв, які використовуються для встановлення рівня опанованих результатів навчання окремої навчальної дисципліни або освітньої програми в цілому.

46) Оцінювання здобувачів – формалізований процес визначення рівня опанування здобувачем освіти запланованих (очікуваних) результатів навчання. Оцінювання здобувача освіти здійснюється відповідно до Положення «Про рейтингове оцінювання досягнень здобувачів освіти за освітніми компонентами».

47) Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 11 Всього сторінок 77
--	---	--

навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів протягом навчального року.

48) Педагогічна діяльність – інтелектуальна, творча діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи у формальній та/або неформальній освіті, яка спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей.

49) Переведення – зміни в правах та обов'язках особи, що здобуває вищу освіту, зумовлені зміною закладу вищої освіти та/або спеціальності (спеціалізації, освітньої (наукової) програми), та/або форми навчання, та/або джерел фінансування без припинення статусу здобувача вищої освіти.

50) Перезарахування/трансфер кредитів – процес визнання кредитів, присвоєних в іншому закладі вищої освіти, з метою отримання кваліфікації. Кредити, присвоєні учасникам у межах однієї освітньої програми певного закладу освіти, можуть бути переведені для накопичування в іншій програмі, запропонованій тим самим або іншим закладом освіти, оскільки результати навчання задовольняють деякі або всі вимоги конкретної програми, її частини або кваліфікації.

51) Післядипломна освіта – це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

52) Планова чисельність академічної (навчальної) групи – нормативна кількість здобувачів освіти в групі, що встановлюється відповідно до внутрішніх показників Університету й фіксується в цьому Положенні та використовується як базова величина для розрахунку вартості освітньої послуги з підготовки здобувачів вищої освіти.

53) Політика забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в університеті – сукупність стандартів, положень, рекомендацій і рішень, що прийняті й виконуються в Університеті відповідно до принципів забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти визначених в Законі України «Про вищу освіту».

54) Поновлення – відновлення статусу здобувача вищої освіти, прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 12 Всього сторінок 77
---	--	---

55) Присудження ступеня/освітньої кваліфікації – акт надання здобувачеві певного ступеня вищої освіти/освітньої кваліфікації за результатами успішного виконання відповідної освітньої програми й проходження атестації відповідно до вимог освітнього стандарту.

56) Програмні компетентності – найважливіші компетентності, що визначають специфіку програми та включаються до профілю програми. Очікується, що програмні компетентності однакових програм у різних університетах є подібними або порівнюваними.

57) Програмні результати навчання – це чітко визначені знання, вміння, навички, ставлення та інші особисті якості, які здобувач освіти має продемонструвати після завершення певної освітньої програми.

58) Процес забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в університеті – сукупність процедур, спрямованих на впровадження принципів забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти відповідно до законодавства України та Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти».

59) Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

60) Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які зазвичай визначено стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

61) Робоча (проектна) група – визначена наказом ректора Університету група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які є відповідальними за започаткування освітньої діяльності за освітніми програмами на певному рівні вищої освіти та відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним у Ліцензійних умовах.

62) Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

63) Силабус – нормативний документ Університету, який формується згідно Положення «Про силабус навчальної дисципліни» та може виконувати функції робочої програми навчальної дисципліни. Силабус включає в себе опис

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 13 Всього сторінок 77
--	---	--

навчальної дисципліни, організаційні форми її вивчення та її обсяг, мету та завдання, змістовні модулі, найменування тем занять, завдання до самостійної роботи, вимоги викладача, критерії оцінювання, список використаної літератури. Силабус – це документ, орієнтований на здобувачів освіти й абітурієнтів, у якому використовуються визначення й терміни, зрозумілі для них.

64) Система внутрішнього забезпечення якості – це система забезпечення Університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, що передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- визначення принципів і процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу й періодичного перегляду освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти й регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному вебсайті закладу вищої освіти, інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного керування освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Університету й здобувачами вищої освіти, у тому числі створення й забезпечення функціонування ефективної системи запобігання академічному плагіату та його виявлення;
- інших процедур і заходів.

65) Спеціалізація – складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

66) Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання.

67) Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 14 Всього сторінок 77
--	---	--

вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

68) Стажування – запланований як частина освітньої програми період здобуття досвіду поза межами закладу вищої освіти з метою набуття здобувачами освіти практичних навичок, знань, умінь.

69) Структурно-логічна схема підготовки – науково та методично обґрунтований алгоритм реалізації освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми для формування у здобувачів загальних і професійних компетентностей, передбачених цією програмою.

70) Студентоцентризований підхід – це підхід, який характеризується інноваційними методами викладання, спрямованими на сприяння навчанню в контексті комунікації викладачів і здобувачів освіти, і базується на сприйнятті здобувачів освіти як активних учасників власного навчання, що розвиває загальні компетентності, такі як вирішення проблем та критичне мислення. Цей підхід передбачає надання можливості вибору здобувачем освіти змісту, темпу, способу та місця навчання, а також ґрунтується на реалістичності запланованого навчального навантаження.

71) Ступінь – кваліфікація вищої освіти, яку зазвичай присвоюють після успішного завершення освітньої програми на певному рівні вищої освіти.

72) Фабрикація – вигадкування даних або фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.

73) Фактична чисельність осіб в академічній групі – кількість здобувачів освіти, які зараховані до складу групи згідно з наказами ректора Університету/керівника відокремленого структурного підрозділу станом на початок навчального року/семестру.

74) Фальсифікація – свідомо зміна або модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу або наукових досліджень.

75) Фахові (спеціальні, предметно-специфічні) компетентності – це компетентності, які безпосередньо визначають специфіку освітньої програми та кваліфікацію випускника і забезпечують індивідуальність кожної освітньої програми.

76) Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 15 Всього сторінок 77
---	--	---

визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

77) Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу або пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг або будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

78) Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, певним стандартом освіти та/або договором на надання освітніх послуг.

3 ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

3.1 Освітній процес в Університеті – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів і спрямована на передачу, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

3.2 Взаємодія Університету з органами державного управління у сфері вищої освіти України та з іншими організаціями здійснюється на основі принципів демократії та інших загальнолюдських цінностей.

3.3 Метою освітнього процесу в Університеті є підготовка компетентних, висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному й міжнародному ринках праці фахівців для аерокосмічної та інших галузей і видів економічної діяльності.

Освітній процес в Університеті організовується з урахуванням наявних науково-педагогічного потенціалу, навчально-методичної, наукової й матеріально-технічної бази із використанням можливостей сучасних інноваційних технологій.

3.4 Освітній процес за рівнями вищої освіти здійснюється з урахуванням визнаних у Європейському просторі вищої освіти (далі – ЄПВО) та рекомендованих Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС) механізмів і процедур із дотриманням вимог стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в ЄПВО.

3.5 Організація освітнього процесу здійснюється на засадах:

– гуманізму, демократизму, патріотизму, пріоритетності загальнолюдських духовних цінностей;

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 16 Всього сторінок 77
---	--	---

- незалежності освітньої діяльності від будь якого впливу політичних, громадських та релігійних організацій;
- розвитку автономії та самоврядування Університету;
- академічної свободи учасників освітнього процесу;
- інтеграції освіти з науково-дослідною роботою, інноваційною та виробничою діяльністю;
- національної спрямованості (забезпечення органічного зв'язку освіти з національною історією, культурою, традиціями);
- збалансованості структури та обсягу підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням потреб здобувачів, інтересів держави, територіальних громад і роботодавців;
- єдності й наступності освітнього процесу (забезпечення єдності структури освіти й узгодженості ступенів та етапів навчально-виховного процесу);
- забезпечення якості надання освітніх послуг та ефективного використання людського потенціалу, матеріальних, фінансових та інших ресурсів;
- підтримки та розвитку академічної мобільності;
- міжнародної інтеграції системи вищої освіти України в Світовий та Європейський простір вищої освіти (за умови збереження й розвитку досягнень і прогресивних традицій національної вищої школи);
- створення та забезпечення рівних умов доступу до вищої освіти у тому числі особам з особливими освітніми потребами;
- створення умов для особистісного розвитку й творчої самореалізації людини;
- студентоцентрованого навчання, компетентнісного підходу;
- реалізації концепції навчання протягом життя.

3.6 Основні напрями діяльності Університету:

- підготовка фахівців різних ступенів;
- підготовка й атестація наукових, науково-педагогічних кадрів;
- науково-дослідна робота;
- підвищення кваліфікації, перепідготовка кадрів;
- культурно-освітня, методична, видавнича, фінансово-господарська, виробничо-комерційна робота;
- міжнародна освітня та наукова діяльність.

3.7 Додаткові напрями освітньої діяльності Університету:

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 17 Всього сторінок 77
--	---	--

- професійний розвиток і підвищення кваліфікації осіб з вищою освітою всіх рівнів;
- надання послуг із набуття середньої освіти;
- надання послуг із підготовки до вступу на навчання за програмами фахової передвищої й вищої освіти для громадян України та інших країн.

3.8 Основні завдання освітнього процесу в Університеті:

- розроблення академічної політики на основі аналізу потреб ринку праці і прогнозування потреби в кадрах відповідно до вимог економіки та суспільства з урахуванням перспектив розвитку відповідних галузей.
- продовження реалізації ступеневої освіти через створення інтегрованої неперервної системи відбору і підготовки фахівців;
- провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за вибраними спеціальностями;
- провадження освітньої діяльності за освітніми програмами, побудованими з використанням компетентнісного підходу, і розробленими на їх основі індивідуальними навчальними планами;
- інтеграція Університету з навчальними закладами різних типів, науковими установами;
- впровадження інноваційних методичних і педагогічних технологій спрямованих на підвищення ефективності передачі, засвоєння, примноження й використання знань, умінь та інших компетентностей здобувачами освіти;
- забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;
- індивідуалізація й диференціація навчання обдарованої молоді, створення нових можливостей для здобувачів освіти шляхом планування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії;
- забезпечення незалежної та об'єктивної атестації здобувачів освіти та сприяння набуттю ними професійних кваліфікацій;
- створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів;
- збереження й примноження моральних, культурних, патріотичних, наукових цінностей і досягнень суспільства;
- гарантування рівності й доступу до освітніх програм Університету тих груп осіб, які потребують особливої підтримки для реалізації свого освітнього потенціалу (підтримка потрібна за особистими, соціальними, культурними або економічними обставинами);

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 18 Всього сторінок 77
--	---	--

– залучення усієї академічної спільноти Університету і роботодавців до забезпечення освітньої діяльності Університету, а також до заходів із забезпечення якості освітніх програм;

– активне залучення до навчально-виховного процесу і науково-дослідної роботи провідних вчених.

3.9 Наукова й інноваційна діяльність є невід’ємною і пріоритетною складовою діяльності Університету. Інтеграція наукової, освітньої й виробничої діяльності сприяє імплементації в освітній процес сучасних науково-технологічних досягнень, постійному вдосконаленню кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників, підвищенню рівня професійної підготовки фахівців, забезпеченню конкурентоспроможності Університету на ринку освітніх та науково-дослідних послуг.

3.10 Університет проваджує освітню діяльність за освітніми програмами, розробленими на підставі стандартів вищої освіти або вимог Національної рамки кваліфікацій України. Освітні програми впроваджуються, модернізуються та оновлюються відповідно до Положення «Про розроблення та модернізацію освітніх програм».

3.11 Безпосереднє керівництво освітньою програмою за рівнями вищої освіти здійснює гарант (керівник) (далі – гарант) освітньої програми, який призначається наказом ректора. Один науково-педагогічний працівник може бути гарантом лише однієї освітньої програми відповідно до принципів академічної доброчесності. Гарант освітньої програми несе персональну відповідальність за забезпечення якості навчання за освітньою програмою. Гарант освітньої програми зобов’язаний здійснювати постійний моніторинг відповідності програми стандартам вищої освіти України, інтересам основних стейкхолдерів, досягнутих результатів навчання запланованим, а також надавати інформацію керівництву Університету щодо її конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг. За результатами моніторингу освітньої програми гарант освітньої програми в разі необхідності має ініціювати процес коригування програми або процесу навчання за програмою.

Для забезпечення якості викладання та навчання на освітній програмі утворюється група забезпечення освітньої програми, до складу якої входять науково-педагогічні та педагогічні працівники (зазвичай із членів робочої групи, яка розробляла проєкт програми), представники здобувачів вищої освіти та роботодавців (за згодою).

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 19 Всього сторінок 77
--	---	--

3.12 Стандарти вищої освіти з кожної спеціальності розробляє Міністерство освіти і науки України з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, і галузевих об'єднань організацій роботодавців і затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Стандарти вищої освіти розробляють для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовують для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти.

3.13 Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, та результатів їх навчання;
- перелік обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до створення міждисциплінарних освітніх програм підготовки за галуззю знань, двома галузями знань/спеціальностей;
- вимоги професійних стандартів (за їх наявності).

Однією з основних складових освітньої програми є структурно-логічна схема, яка надається у вигляді логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін і їх зв'язків між собою.

3.14 Учасниками освітнього процесу в Університеті є:

- наукові, педагогічні й науково-педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в Університеті;
- фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу за відповідними освітньо-професійними програмами;
- інші працівники Університету.

3.15 Університет здійснює підготовку й перепідготовку фахівців з вищою освітою за відповідними освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:

- перший (бакалаврський) з терміном навчання 3 роки 10 місяців (за скороченою формою 2 роки 10 місяців);

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 20 Всього сторінок 77
---	--	---

- другий (магістерський) з терміном навчання освітньо-професійних програм 1 рік 4 місяці, освітньо-наукових програм 1 рік 9 місяців;
- третій (освітньо-науковий) з терміном навчання 4 роки, з яких обсяг освітньої складової складає 2 роки.

3.16 Здобуття вищої освіти на кожному з її рівнів передбачає успішне виконання здобувачем відповідної освітньої (освітньо-професійної або освітньо-наукової) програми і проходження атестації, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- бакалавра;
- магістра;
- доктора філософії.

3.17 Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації кадрів в Університеті.

Післядипломна освіта полягає в здобутті другої (наступної) вищої освіти – здобуття ступеня бакалавра (магістра) за іншою спеціальністю на основі здобутої вищої освіти не нижче ступеня бакалавра та практичного досвіду.

Післядипломна освіта полягає в здобутті другої або наступної вищої освіти – здобуття ступеня бакалавра, магістра, доктора філософії за іншою спеціальністю на основі здобутої вищої освіти не нижче ступеня бакалавра та практичного досвіду.

Якщо навчання здійснюється на базі організацій і підприємств, то зміст освітніх програм визначається договором між замовником та Університетом.

За результатами опанування освітніх програм проводиться відповідна атестація та видається документ встановленого зразка.

Організація післядипломної освіти регламентується відповідним положенням.

3.18 За організацію освітнього процесу в Університеті відповідають відповідні структурні підрозділи.

3.18.1 Структурні підрозділи Університету утворюються відповідно до чинного законодавства України й головних завдань діяльності Університету та функціонують згідно з окремими положеннями, що затверджуються вченою радою і вводяться в дію наказами ректора Університету.

3.18.2 Основними структурними підрозділами Університету, які беруть безпосередню участь в організації освітнього процесу, є:

- кафедри;
- факультети.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 21 Всього сторінок 77
--	---	--

3.18.3 Кафедра – це базовий структурний підрозділ Університету, що проводить освітню, методичну та/або наукову діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією) або міжгалузевою групою спеціальностей. До складу кафедри входить не менше п'яти науково-педагогічних/педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

Основні завдання і функції кафедри визначаються положенням про кафедру, яке затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

Керівництво кафедрою здійснює завідувач кафедри відповідно до посадової інструкції, яку затверджує ректор Університету.

3.18.4 Факультет – це структурний підрозділ Університету, що об'єднує не менш як три кафедри та/або лабораторії і забезпечує підготовку не менше 200 здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Факультет – це основний організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ Університету, на базі якого здійснюється підготовка фахівців з вищою освітою з однієї або кількох суміжних спеціальностей, керівництво навчально-методичною, науково-дослідною роботою кафедр, безпосередньо підпорядкованих факультету, а також координація дій інших кафедр Університету щодо забезпечення освітнього процесу на факультеті.

Основні завдання і функції, а також організація керування факультетом здійснюється відповідно до положення про факультет, яке затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

Керування факультетом здійснює декан факультету відповідно до посадової інструкції, яку затверджує ректор.

3.19 Статус і функції структурних підрозділів, а також процедури взаємодії між ними визначаються Статутом Університету, організаційною структурою університету та положеннями про відповідні структурні підрозділи, які затверджуються вченою радою Університету і вводяться в дію наказом ректора. Перелік основних положень Університету, що регламентують організацію і зміст освітнього процесу наведено в Додатку А.

3.20 Академічна (навчальна) група – це базова організаційна одиниця в Університеті та його відокремлених структурних підрозділах (див. п. 4 розділу 2).

3.20.1 Академічна (навчальна) група утворюється наказом ректора Університету/керівника відокремленого структурного підрозділу на весь період

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 22 Всього сторінок 77
--	---	--

навчання. Чисельність групи може змінюватися через зарахування, переведення або поновлення, надання академічних відпусток, відрахування здобувачів освіти.

3.20.2 Академічна (навчальна) група має старосту, який призначається із числа здобувачів освіти для координації освітнього процесу, ведення обліку відвідування та оперативної комунікації з деканатом та викладачами. Староста академічної групи може входити до складу органів студентського самоврядування Університету.

3.20.3 Розрахунок вартості освітньої послуги з підготовки здобувачів вищої освіти (для фізичних та юридичних осіб) здійснюється з урахуванням та на підставі планової чисельності осіб в академічній (навчальній) групі. Планова чисельність здобувачів вищої освіти в академічній групі за всіма рівнями та формами (денна, заочна, дистанційна, дуальна) здобуття вищої освіти становить до 25 осіб, в залежності від спеціальності та попиту на освітню послугу.

3.20.4 **Фактична чисельність осіб в академічній групі** – кількість здобувачів освіти, які зараховані до складу групи згідно з наказами ректора Університету/керівника відокремленого структурного підрозділу станом на початок навчального року/семестру, яка використовується для:

- формування/коригування штатних розписів кафедр (науково-педагогічних/педагогічних працівників);
- прийняття рішення про об'єднання груп у потоки або поділу груп на підгрупи протягом навчального року;
- для проведення аналізу рентабельності освітніх програм за всіма рівнями та формами здобуття вищої освіти, на підставі якого ініціюється розгляд питання щодо закриття нерентабельних освітніх програм.

3.21 Обсяг освітніх програм підготовки за відповідними ступенями становить:

- бакалавра – 180–240 кредитів ЄКТС;
- магістра – 90–120 кредитів ЄКТС;
- доктора філософії – 45–50 кредитів ЄКТС – обсяг освітньої складової, що визначається стандартом.

При зарахуванні на навчання зі скороченим терміном навчання Університет має право перезарахувати кредити ЄКТС, обсяг яких визначено

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 23 Всього сторінок 77
--	---	--

стандартом вищої освіти бакалавра (за відсутності стандарту не більше 120 кредитів ЄКТС).

3.22 Навчальний план

3.22.1 Навчальний план розробляється гарантом відповідної освітньої програми.

3.22.2 Загальна/спільна частина навчального плану для групи споріднених спеціальностей розглядається та погоджується на засіданнях галузевих науково-методичних комісій (далі – галузеві НМК).

3.22.3 Контроль за розробленням навчальних планів підготовки доктора філософії здійснює відділ аспірантури і докторантури Університету.

3.22.4 Навчальний план розробляється на весь нормативний термін навчання, затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

3.22.5 Навчальний план повинен містити відомості про:

- галузь знань;
- спеціальність і освітню програму;
- освітній або освітньо-науковий ступінь;
- кваліфікацію;
- нормативний термін навчання;
- графік освітнього процесу;
- перелік навчальних дисциплін і обсяг навчального навантаження у кредитах ЄКТС і навчальних годинах за розділами теоретичної, практичної підготовки, за блоками обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін;
- послідовність вивчення навчальних дисциплін, проходження практик (навчальні семестри, курси);
- форми проведення навчальних занять та їх обсяг, а також розподіл бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни загалом за весь термін навчання;
- форма підсумкового семестрового контролю, атестація;
- загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його розподіл на аудиторний навчальний час і час, відведений на самостійну навчальну роботу.

Навчальний план є частиною документації освітньої програми та затверджується вченою радою Університету відповідно до встановленого Університетом порядку. Вчена рада Університету може делегувати

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 24 Всього сторінок 77
--	---	--

повноваження щодо розгляду навчального плану за вже затвердженою освітньою програмою вченим радам факультетів. Навчальні плани вводяться в дію відповідним наказом ректора Університету.

Експертизу навчальних планів перед їх підписанням здійснюють галузеві НМК та відділ якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету.

3.22.6 У структурі навчальних планів відокремлюють обов'язкову та вибірку складові.

3.22.7 Обов'язкова складова навчального плану за програмами вищої освіти має становити не більше 75 % від обсягу (у кредитах ЄКТС) навчального плану та містити навчальні дисципліни, кваліфікаційні роботи (дипломні роботи/проекти), практики та інші види навчального навантаження здобувача освіти, спрямовані на досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою.

При цьому відсоток обсягу освітньої програми, визначений стандартом певної спеціальності відповідного рівня вищої освіти, має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей за спеціальністю. При відсутності стандарту за спеціальністю відповідного рівня вищої освіти – не менше 50%. Решту обсягу обов'язкового навчального навантаження виділяють для унікальних компонентів освітньої програми.

3.22.8 Обов'язкова складова навчального плану має містити всі компоненти, опанування яких передбачено освітньою програмою для присвоєння здобувачам освіти відповідної кваліфікації.

3.22.9 Вибіркова складова навчального плану призначена для забезпечення можливості здобувачу освіти поглибити професійні знання в межах вибраної освітньої програми та/або здобуття будь-яких додаткових компетентностей і має становити не менше 25 % від загального обсягу освітньої програми. У межах обсягу вибіркової складової здобувач освіти має право самостійно вибирати освітні компоненти із запропонованих. За рахунок вибіркової складової у навчальних планах запроваджено спеціалізовані (профільовані) блоки дисциплін (Minor, Major), у тому числі такі, що спрямовані на здобуття відповідної професійної кваліфікації (повної або часткової).

Формування компетентностей може відбуватися за рахунок вибіркової компоненти за умови пропонування для вибору кількох різних освітніх компонент (блоків). Вони можуть бути спрямовані на опанування єдиної компетентності за вибором здобувача освіти.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 25 Всього сторінок 77
--	---	--

3.22.10 Під час формування переліку дисциплін і практик у навчальних планах враховуються вимоги затверджених стандартів вищої освіти та відповідних освітніх програм. При цьому навчальні практики (стажування) як цикл підготовки входять до складу навчальних дисциплін. Обсяги навчальних дисципліни мають бути кратними 0,5 кредиту ЄКТС. Навчальні дисципліни (обов'язкові й вибіркові) та навчальні практики (стажування) плануються в обсязі, як правило, трьох і більше кредитів ЄКТС, а кількість форм контролю на навчальний рік не повинна перевищувати шістнадцять.

3.22.11 Курсову роботу (проєкт), що має міждисциплінарний характер, може бути виділено як окрему позицію в навчальному плані (орієнтовний обсяг – один-два кредити ЄКТС) і включено до розрахунку кількості форм контролю на навчальний рік.

3.22.12 Вивчення всіх навчальних дисциплін передбачає наступні форми контролю:

- залік;
- диференційований залік (як правило оцінюється виконання та захист курсової роботи/проєкту);
- іспит.

Загальна кількість іспитів не може становити більше п'яти на одну екзаменаційну сесію.

3.22.13 Для виконання й захисту кваліфікаційної роботи здобувачам випускного курсу в навчальному плані виділяється не менше трьох кредитів ЄКТС залежно від вимог освітньої програми.

Для підготовки до атестації здобувачів освіти у формі атестаційного іспиту (комплексного іспиту) виділяється не більше 1 кредиту ЄКТС.

Для проведення атестації здобувачів освіти у формі атестаційного іспиту (комплексного іспиту) не встановлюються обсяги навчального навантаження для здобувача освіти. Відповідна освітня компонента, як контрольний захід, додається до обов'язкової частини навчального плану.

3.22.14 Під час формування навчального плану з певної освітньої програми для денної форми здобуття освіти планують, що аудиторне навантаження має становити від 1/3 до 2/3 загального обсягу навантаження.

3.22.15 Форми проведення навчальних занять, їх обсяг, а також розподіл бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни встановлює гарант освітньої програми (на засіданнях галузевих НМК у випадках, зазначених в п. 3.22.2 цього Положення).

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 26 Всього сторінок 77
--	---	--

3.22.16 Навчальний план з певної освітньої програми для заочної форми здобуття освіти за змістом і структурою відповідає навчальному плану для денної форми здобуття освіти. Відсоток зменшення обсягу аудиторних занять порівняно з навчальним планом для денної форми навчання має бути пропорційним для всіх навчальних дисциплін навчального плану завдяки збільшенню кількості годин на самостійну роботу. Перелік обов'язкових освітніх компонентів, їх обсяги у кредитах ЄКТС, послідовність викладання й форми підсумкового контролю мають збігатися з навчальним планом для денної форми здобуття освіти.

3.22.17 Внесення змін до затверджених навчальних планів здійснюється після експертизи запропонованих змін на відповідність затвердженій освітній програмі. Зміни не можуть впливати на програмні результати навчання. При перегляді освітньої програми та внесення у неї змін відповідно до процедури, визначеної в положенні «Про розроблення та модернізацію освітніх програм» навчальний план зі змінами до цієї освітньої програми затверджується відповідно до п. 3.22.4 цього Положення.

3.23 Навчання здобувача освіти здійснюється за індивідуальним навчальним планом.

3.24 Індивідуальний навчальний план розробляється зазвичай на навчальний рік, з урахуванням особистих освітньо-професійних інтересів і потреб здобувача освіти згідно з навчальним планом для певної освітньої програми і містить інформацію про перелік обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів, послідовність вивчення навчальних дисциплін і проходження практик, обсяг навчального навантаження (усі види навчальної діяльності), типи індивідуальних завдань (курсіві роботи/проекти), результати оцінювання (поточний і семестровий контроль знань, атестацію здобувача освіти (кваліфікаційна робота, атестаційний іспит/іспити).

3.24.1 Індивідуальний навчальний план складають на кожний навчальний рік, його затверджує декан факультету до початку навчального року. Індивідуальний навчальний план знаходиться у здобувача освіти та в деканаті.

3.24.2 Відповідальним за виконання індивідуального навчального плану є здобувач. Невиконання індивідуального навчального плану здобувачем освіти є підставою для його відрахування з Університету.

3.24.3 Контроль за виконанням індивідуального навчального плану здобувача освіти здійснює декан факультету.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 27 Всього сторінок 77
--	---	--

3.24.4 Вибір навчальних дисциплін для формування індивідуальних навчальних планів здобувачів здійснюється відповідно до Положення «Про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента» в особистих кабінетах системи підтримки освітнього процесу Pilot. У випадку форс-мажорних обставин непереборної сили вибір навчальних дисциплін для формування індивідуальних навчальних планів здобувачів освіти здійснюється за гугл-формами деканатів або за особистою заявою (паперовою) здобувача освіти.

3.24.5 Деканати факультетів організовують вибір здобувачами освіти навчальних дисциплін на наступний навчальний рік за відповідними навчальними планами:

- для студентів старших курсів – протягом двох тижнів за місяць до закінчення весняного семестру, який передує навчальному року, під час якого передбачено вивчення цих дисциплін;
- для зарахованих на перший курс – протягом перших двох тижнів навчання.

3.24.6 Відділ якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення за інформацією, зафіксованою в особистих кабінетах здобувачів освіти, формує протягом тижня навчальні групи з вивчення певної вибіркової навчальної дисципліни в наступному навчальному семестрі. При цьому кількість осіб в таких групах визначається з огляду на планову чисельність здобувачів освіти в групі. Відділ якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення вносить корективи у розклад занять і доводить інформацію до всіх учасників освітнього процесу.

3.24.7 Закінчення процедури вибору дисциплін є підставою для уточнення навчального навантаження й необхідної кількості штатних одиниць для кафедр Університету.

3.25 **Графік освітнього процесу** – це нормативний документ Університету, який визначає календарні терміни теоретичного навчання, практичної підготовки, семестрового контролю (екзаменаційних сесій), підготовки кваліфікаційних робіт, атестації здобувачів освіти, канікул, науково-дослідної роботи, оформлення та захисту дисертації (для третього (освітньо-наукового) рівня). Графік освітнього процесу складається на навчальний рік і затверджується ректором Університету.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 28 Всього сторінок 77
--	---	--

3.25.1 Графік освітнього процесу за денною і дистанційною формами здобуття освіти укладається з урахуванням таких особливостей:

- навчальний рік, крім випускних курсів, триває 12 місяців і розпочинається зазвичай з 1 вересня;
- навчальний рік поділяється на два семестри (осінній і весняний), теоретичне навчання протягом яких завершується тижнями підсумкового та семестрового контролю (екзаменаційних сесій). Академічні заборгованості ліквідуються під час семестрового контролю та канікул;
- сукупна тривалість теоретичного навчання, екзаменаційних сесій і практик протягом навчального року (крім випускних курсів) дорівнює сорока трьом робочим тижням без урахування святкових тижнів і зазвичай розподіляється за такою схемою: 8 + 8 навчальних тижнів + 1 тиждень підсумкового контролю + 3 тижні семестрового контролю в осінньому семестрі та 8 + 8 навчальних тижнів + 1 тиждень підсумкового контролю + 3 тижні семестрового контролю + 3 тижні практики (для 1–3 курсів) у весняному семестрі;
- тривалість канікул не може бути меншою, ніж вісім тижнів на навчальний рік (крім останнього року навчання за відповідною освітньою програмою);
- навчальні, ознайомчі та виробничі практики можуть проводитися як до, так і після літніх канікул, час їх проведення визначається наказами на практику;
- для написання та захисту кваліфікаційної роботи в графіку освітнього процесу передбачається не менш ніж 4 тижні для освітнього ступеня бакалавра та не менш ніж 8 тижнів для освітнього ступеня магістра.

Додаткові вимоги, необхідні для планування навчального процесу, може визначати відділ якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету.

3.26 Графік освітнього процесу за заочною формою здобуття освіти передбачає навчання за такими етапами:

- настановна сесія – період очної форми здобуття освіти, під час якого здійснюється освітній процес за всіма видами навчальних занять, передбачених навчальним планом (лекції, лабораторні роботи, практичні, семінарські заняття, консультації), здобувачі освіти ознайомлюються з основними завданнями з навчальних дисциплін, графіком їх вивчення, системою та критеріями оцінювання, отримують методичний матеріал та загальну інформацію тощо;

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 29 Всього сторінок 77
--	---	--

– міжсесійний період – період, під час якого здобувачі освіти самостійно опановують теоретичний матеріал, виконують контрольні завдання та пересилають їх викладачам;

– період семестрового контролю (екзаменаційна сесія) – період, під час якого здобувачі освіти захищають завдання, виконані у міжсесійний період, відвідують заходи семестрового контролю.

Сукупна тривалість періоду семестрового контролю (разом із настановною сесією) на заочній формі здобуття освіти становить до 30 календарних днів на рік на 1–2-му курсах за освітнім ступенем бакалавра; до 40 календарних днів на рік – на старших курсах за освітніми ступенями бакалавра та магістра.

При організації семестрового контролю за заочною формою здобуття освіти враховується те, що навчальні заняття можуть плануватися не більш ніж на шість днів на тиждень і не більш ніж вісім годин на день. При цьому виокремлюється час для заліків (не менш ніж дві години на залік на академічну групу) та іспитів (не менш ніж чотири години на іспит на академічну групу).

3.27 Семестровий навчальний план

3.27.1 Семестровий навчальний план формується відділом якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету на підставі затвердженого навчального плану за кожною освітньою програмою і використовується для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік. Сформовані семестрові плани передаються до деканатів Університету.

3.27.2 Семестровий навчальний план підготовки доктора філософії за певною освітньою програмою контролює відділ аспірантури і докторантури Університету.

3.28 Силабус навчальної дисципліни

3.28.1 Силабус навчальної дисципліни розробляють та затверджують за формою, установленою в Університеті згідно з Положенням «Про силабус навчальної дисципліни», на підставі вимог відповідної освітньої програми.

3.28.2 Силабус навчальної дисципліни розробляє викладач, який викладає дисципліну, або група викладачів різних кафедр (у разі викладання навчальної дисципліни на кількох кафедрах) до початку навчального року, у якому вона викладається. Викладач зобов'язаний ознайомити здобувачів освіти з силабусом навчальної дисципліни перед початком вивчення дисципліни

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 30 Всього сторінок 77
--	---	--

шляхом розміщення електронного файлу силабусу у відповідному електронному дистанційному курсі в системі Mentor.

3.28.3 Оригінал силабусу навчальної дисципліни зі всіма додатками зберігаються на кафедрі розробника.

3.28.4 Електронний варіант силабусу передається до відділу якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету.

3.28.5 Копії силабусу навчальної дисципліни зі всіма додатками зберігаються на випускових кафедрах.

3.28.6 Силабус навчальної дисципліни зберігається до завершення навчання здобувачами освіти, які її вивчали.

3.29 Для успішної організації освітнього процесу й забезпечення вивчення навчальних дисциплін здобувачами освіти розробляється НМКД для кожної дисципліни.

Відповідальність за його якість покладається безпосередньо на викладача, який викладає дисципліну, а також на гаранта відповідної освітньої програми. НМКД зберігається на кафедрі, а його електронний варіант розміщується на електронних ресурсах Університету. Загальний контроль за організацію викладання дисциплін покладається на завідувача кафедри, за якою закріплено дисципліну. Кожний елемент НМКД розробляється відповідно до вимог, визначених окремими положеннями або іншими нормативними документами.

4 ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

4.1 Форми здобуття освіти в Університеті:

- очна (денна);
- дистанційна;
- заочна;
- дуальна.

Форми здобуття освіти можуть поєднуватися.

4.1.1 Очна (денна, вечірня) форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.

4.1.2 Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 31 Всього сторінок 77
---	--	---

середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

4.1.3 Заочна форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти шляхом поєднання очної форми освіти під час короткочасних сесій і самостійного оволодіння освітньою програмою у проміжку між ними.

4.1.4 Дуальна форма здобуття освіти передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктах освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації зазвичай на основі договору. Особливості організації навчання за дуальною формою визначаються окремим положенням.

4.2 Форми організації освітнього процесу в Університеті, види навчальних занять і контролю

4.2.1 Освітній процес в Університеті здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- науково-дослідна робота;
- контрольні заходи.

4.2.2 Основними видами навчальних занять в Університеті є:

- лекція;
- лабораторне заняття;
- практичне заняття;
- семінарське заняття;
- індивідуальне заняття;
- консультація.

Університет має право встановлювати інші форми освітнього процесу і види навчальних занять (тренінг, круглий стіл, колоквиум тощо) залежно від потреби за рішенням кафедри, яка викладає дисципліну.

4.2.3 **Лекція** – це логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності з демонстрацією результатів дослідів. Лекція є одним із основних видів навчальних занять і водночас методів навчання в Університеті, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція призначена для формування у здобувачів освіти основ знань з певної спеціальності, а також для визначення напряму, основного змісту й

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 32 Всього сторінок 77
---	--	---

характеру всіх інших видів навчальних занять і самостійної роботи здобувачів з відповідної навчальної дисципліни.

Лекція зазвичай є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Обсяг і зміст лекційного курсу визначається вимогами освітньої програми та навчальним планом.

Лекційні заняття проводять у відповідно обладнаних приміщеннях – навчальних аудиторіях – для однієї або більше навчальних груп здобувачів освіти, або у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих вебресурсів.

Лекційні потоки зазвичай формують із здобувачів певного курсу однієї спеціальності. За необхідністю декілька лекційних потоків можуть бути об'єднані в один або, навпаки, великі потоки можуть бути поділені на менші.

Лекції читають досвідчені викладачі, а саме: професори і доценти, а також, в окремих випадках, інші висококваліфіковані фахівці, які мають значний досвід наукової, науково-методичної та практичної діяльності.

Лектор повинен мати широкий науковий світогляд, ґрунтовні знання і практичний досвід у відповідній галузі, вміти системно, аргументовано, на належному науковому, педагогічному й методичному рівні передавати відповідну навчальну інформацію.

Лектор, який читає курс лекцій, зобов'язаний перед початком навчального року, на який заплановано викладання дисципліни, підготувати НМКД.

Лектора, який вперше викладає курс лекцій, завідувач кафедри/гарант освітньої програми може зобов'язати до проведення пробних лекцій за участі кваліфікованих науково-педагогічних працівників.

Лектор зобов'язаний дотримуватися силабусу навчальної дисципліни. Лектор може не обмежуватися в питаннях тлумачення навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів освіти.

Завідувач кафедри і лектор несуть повну відповідальність як за ретельну підготовку лекції за змістом, так і за методику та якість її проведення.

Лекція зазвичай складається з таких елементів:

- вступ, де подаються мотивація навчання, чітке формулювання теми лекції й постановка завдання;
- викладення в логічній послідовності окремих частин лекції;
- висновки, що дають можливість осмислити лекцію в цілому й виокремити основну ідею;
- конкретне завдання для самостійної роботи;
- відповіді на запитання.

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 33 Всього сторінок 77
--	---	--

4.2.4 Лабораторне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувачі освіти під керівництвом науково-педагогічного/педагогічного працівника самостійно проводять натурні або імітаційні експерименти, досліді з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень конкретної навчальної дисципліни, набувають практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Обсяг, перелік тем і зміст лабораторних занять визначено у силабусі навчальної дисципліни відповідно до навчального плану.

Лабораторні заняття проводять у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу (лабораторних макетів, установок тощо). В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, на виробництві, в наукових лабораторіях тощо).

В разі запровадження наказом по Університету рішення про проведення освітнього процесу із використанням дистанційних технологій навчання лабораторні заняття можуть проводитися у формі лабораторно-розрахункових робіт на основі лабораторних даних, наданих викладачем.

Лабораторне заняття зі здобувачами однієї навчальної групи (кількістю до 30 осіб) проводять два науково-педагогічні/педагогічні працівники. У разі, якщо навчальна група становить менш ніж 20 осіб, лабораторне заняття проводить один науково-педагогічний/педагогічний працівник. В окремих випадках (вимоги безпеки життєдіяльності, обмежена кількість робочих місць тощо) допускається проведення лабораторних занять з меншою кількістю здобувачів освіти. Лабораторні роботи здобувачі освіти можуть виконувати індивідуально або колективно.

Обов'язковість виконання здобувачем освіти лабораторних робіт визначається силабусом навчальної дисципліни.

Лабораторне заняття складається з проведення поточного контролю підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захисту перед викладачем.

Оцінки, отримані здобувачами освіти за виконання лабораторної роботи, відносять до поточного контролю відповідної навчальної дисципліни.

Проведення лабораторного заняття передбачає такі етапи:

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 34 Всього сторінок 77
--	---	--

– попередній контроль підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної лабораторної роботи;

- виконання конкретних завдань відповідно до запропонованої тематики;
- оформлення індивідуального звіту;
- оцінювання викладачем результатів роботи здобувача освіти.

Лабораторне заняття складається з таких етапів:

– організаційний – постановка мети й актуалізація знань, відповіді на запитання;

- інструктаж, виконання лабораторної роботи;
- оцінювання та оформлення результатів спостереження;
- письмовий або усний звіт здобувача освіти про виконання завдання;
- визначення домашнього завдання.

Науково-педагогічні/педагогічні працівники, яким доручено проводити лабораторні заняття, зобов'язані перед початком відповідного семестру провести консультації з лектором.

4.2.5 Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни з метою розширення, поглиблення й деталізації теоретичних знань, отриманих здобувачами освіти на лекціях і в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення й усного мовлення здобувачів освіти шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Обсяг, перелік тем і зміст практичних занять визначаються силабусом навчальної дисципліни відповідно до вимог освітньої програми.

Практичні заняття проводять в аудиторіях або навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою, на тренувальних комплексах, реальних об'єктах тощо.

Практичне заняття проводять зі здобувачами однієї навчальної групи (кількістю до 30 осіб). Також практичні заняття можуть проводитись у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих вебресурсів. З окремих навчальних дисциплін, виходячи з особливостей їх вивчення, допускається поділ навчальної групи на дві підгрупи. У такому разі до проведення практичного заняття залучають двох викладачів.

Для проведення практичного заняття попередньо готують необхідні методичні матеріали і дидактичні засоби – тести, варіанти завдань різної

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 35 Всього сторінок 77
--	---	--

складності, моделі проблемних ситуацій, які пропонуються для розв'язування їх здобувачами освіти на занятті.

Якість підготовки здобувачів освіти до заняття та їх участь у розв'язуванні практичних завдань оцінює викладач. Оцінки, отримані здобувачами освіти за окремі практичні заняття, відносять до поточного контролю з навчальної дисципліни.

Практичне заняття складається з постановки загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів освіти, розв'язання завдань з їх обговоренням і контрольних завдань, виконання контрольних вправ, нормативів, опрацювання документів тощо, їх перевірки та оцінювання викладачем результатів роботи здобувачів освіти.

Практичне заняття складається з таких етапів:

- організаційний – ознайомлення з темою і планом заняття;
- підготовка здобувачів освіти до виконання роботи;
- самостійне виконання здобувачами освіти завдань;
- аналіз роботи здобувачів освіти, підведення підсумків, захист практичної роботи або домашнього завершення практичної роботи, видача завдання для самостійної роботи.

Викладачі, яким доручено проводити практичні заняття, зобов'язані перед початком відповідного семестру провести консультації з лектором.

4.2.6 Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому науково-педагогічний працівник організовує дискусію щодо тем, попередньо визначених силабусом навчальної дисципліни, до яких здобувачі освіти готують тези доповідей на основі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття проводять у формі бесіди, рецензування й обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо з метою сприяння розвитку творчої самостійності здобувачів освіти, поглиблення їх інтересу до науки й наукових досліджень, розвитку культури мовлення, набуття вмінь і навичок публічного виступу, участі в дискусії. Також семінарські заняття можуть проводитись у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих вебресурсів.

Обсяг, перелік тем і зміст семінарських занять визначаються силабусом навчальної дисципліни відповідно до вимог освітньої програми.

Перелік тем (доповідей, рефератів тощо) для обговорення на семінарському занятті доводять до відома здобувачів освіти зазвичай під час лекції, що передує семінарському заняттю.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 36 Всього сторінок 77
--	---	--

здобувачами освіти реферати, доповіді, їх активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Проведення семінарського заняття передбачає обов'язкове підбиття підсумків щодо обговорення теми і оцінювання участі у ньому здобувачів освіти.

Оцінки, отримані здобувачами освіти за семінарські заняття, відносять до поточного контролю з навчальної дисципліни.

Семінарське заняття складається з таких етапів:

- організаційний – повідомлення теми, мети й завдань семінару, створення робочої атмосфери для проведення заняття та ін.;
- обговорення проблем, винесених на семінарське заняття;
- діагностика правильності засвоєння здобувачами освіти знань, підбиття підсумків, організація самостійної роботи здобувачів освіти.

Викладачі, яким доручено проводити семінарські заняття, зобов'язані перед початком відповідного семестру провести консультації з лектором.

4.2.7 Індивідуальне заняття – вид навчального заняття, яке проводиться з окремими здобувачами освіти з метою підвищення рівня їх підготовки і сприяння розкриттю їх індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні заняття проводять зазвичай у час поза основним розкладом, за окремим графіком, складеним викладачем і затвердженим завідувачем кафедри з урахуванням потреб і можливостей здобувачів освіти. Індивідуальні заняття можуть проводитись у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих вебресурсів.

Організацію й проведення індивідуальних занять доручають найбільш кваліфікованим викладачам з урахуванням індивідуального навчального плану здобувача освіти. Індивідуальні заняття можуть охоплювати одну або декілька тем з однієї або декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках – повний обсяг тем навчальних занять для конкретного ступеня вищої освіти.

Індивідуальні заняття на молодших курсах спрямовуються здебільшого на поглиблене вивчення здобувачами освіти окремих навчальних дисциплін, на старших курсах індивідуальні заняття мають науково-дослідний характер і передбачають безпосередню участь здобувачів освіти у виконанні наукових досліджень та інших творчих завдань.

Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми й методи проведення визначає викладач за погодженням з гарантом освітньої програми та затверджує завідувач кафедри.

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 37 Всього сторінок 77
--	---	--

4.2.8 Консультація – вид навчального заняття, на якому здобувач освіти отримує від науково-педагогічного/педагогічного працівника відповіді на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень та аспектів їх практичного застосування або здобуває/розвиває певні компетентності, наявність яких вимагає освітня програма, за якою він навчається.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи (поток) здобувачів освіти залежно від того, чи консультиє науково-педагогічний/педагогічний працівник здобувачів освіти з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань (курсового, дипломного проєктування, розрахунково-графічних робіт, реферати та ін.), чи з теоретичних питань навчальної дисципліни або певних аспектів їх практичного застосування. Також консультації можуть проводитись у дистанційній формі із використанням мультимедійного обладнання на базі спеціалізованих вебресурсів.

Час, відведений науково-педагогічним/педагогічним працівникам для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається завідувачем кафедри/гарантом освітньої програми згідно з нормами Положення «Норми часу для планування й обліку роботи науково-педагогічних/педагогічних працівників». Консультації проводять викладачі, які читають відповідну навчальну дисципліну. Консультації проводять протягом семестру, тижнів семестрового контролю та під час канікул за відповідним графіком. Графік розробляється на кафедрі й погоджується з відділом якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету. Графік консультацій може бути розроблений відділом якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету.

4.2.9 Самостійна робота – одна з основних форм організації освітнього процесу, за якої здобувач освіти самостійно набуває або поглиблює відповідні знання, навички та вміння, що передбачені очікуваними програмними результатами навчання з конкретної компоненти освітньої програми. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається освітньою програмою, навчальним планом та силабусом навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями, вказівками та ін.

Самостійну роботу щодо засвоєння навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни здобувач освіти виконує в «домашніх» умовах, а також у бібліотеці, навчальних лабораторіях, комп'ютерних класах Університету та інших установах.

Під час організації самостійної роботи здобувача освіти з використанням складного обладнання або устаткування, складних систем доступу до

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 38 Всього сторінок 77
--	---	--

інформації (комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проєктування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця.

Самостійна робота здобувача освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни або окремої теми: підручники, навчальні посібники, методичні матеріали, курси лекцій, практикуми, навчально-лабораторне обладнання, електронно-обчислювальна техніка тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувача освіти мають забезпечувати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача освіти (засоби самоконтролю – тести, пакет контрольних завдань тощо).

Для самостійної роботи здобувача освіти також рекомендується відповідна наукова й фахова монографічна й періодична література.

Результати самостійної роботи спеціально не оцінюють, але виявляють під час діагностування знань з навчальної дисципліни.

Відповідні кафедри і підрозділи Університету повинні створити здобувачеві всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної роботи, а також забезпечити його необхідними методичними засобами (навчальною літературою, лабораторним обладнанням та устаткуванням, електронно-обчислювальною технікою тощо).

Самостійну роботу здійснюють за методичними рекомендаціями, розробленими відповідною кафедрою.

4.2.10 Науково-дослідна робота – це форма організації наукової та дослідної роботи здобувачів освіти, за якої вони залучаються до активної самостійної (або під керівництвом викладача) науково-дослідної діяльності для формування наукового світогляду, розвитку науково-дослідних умінь, набуття навичок творчого вирішення практичних завдань; це форма сприяння молодим дослідникам в опануванні методології та методів наукового пошуку.

Науково-дослідна робота здобувачів освіти в Університеті відбувається за трьома основними напрямками:

- науково-дослідна робота в освітньому процесі;
- науково-дослідна робота здобувачів освіти у позанавчальний час;
- науково-організаційні заходи – конференції, конкурси, олімпіади тощо.

Науково-дослідна робота під час вивчення навчальних дисциплін виконується за умов оптимального співвідношення репродуктивних і творчих завдань, індивідуальних і колективних форм організації процесу навчання, максимального насичення занять ситуаціями спільної творчої діяльності.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 39 Всього сторінок 77
--	---	--

Науково-дослідна робота здобувачів освіти у позанавчальний час є ефективним засобом об'єктивного виявлення обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

4.2.11 Індивідуальне завдання – одна з форм організації освітнього процесу в Університеті, метою якої є поглиблення, узагальнення й закріплення знань, які здобувачі освіти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Зміст індивідуального завдання – це завершена теоретична або практична робота в межах освітньої компоненти, що виконується на основі знань, умінь і навичок, набутих у процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, та охоплює декілька тем або повністю навчальну дисципліну. До індивідуальних завдань належать реферати, розрахункові, графічні, курсові та кваліфікаційні роботи, дисертації тощо.

Методичні матеріали (рекомендації, вказівки тощо) щодо виконання індивідуального завдання розробляються на кафедрах.

Індивідуальні завдання здобувач освіти виконує самостійно під керівництвом викладачів. Зазвичай індивідуальні завдання виконує окремо кожний здобувач освіти. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися декілька здобувачів освіти, у тому числі ті, які навчаються на різних факультетах і за різними спеціальностями.

Індивідуальні завдання в Університеті виконують у терміни, передбачені навчальним планом та графіком освітнього процесу або силабусом відповідної навчальної дисципліни. Індивідуальне завдання з певної навчальної дисципліни є складовою структурною частиною навчальної дисципліни. Індивідуальне завдання оцінюється згідно з критеріями, визначеними в силабусі навчальної дисципліни.

4.2.11.1 Курсова робота (проект) – це один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідного, творчого або проектно-конструкторського характеру, метою якого є застосування знань з однієї або декількох навчальних дисциплін під час вирішення конкретного фахового завдання і набуття вміння самостійно працювати з навчальною й науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням з використанням сучасних інформаційних засобів і технологій.

Конкретна кількість курсових робіт (проектів) визначається освітньою програмою з певної спеціальності.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 40 Всього сторінок 77
--	---	--

Виконання курсової роботи зазвичай обмежується теоретичними питаннями або експериментальними дослідженнями.

Обсяг курсового проєкту зазвичай є більшим, ніж обсяг курсової роботи.

Виконання курсового проєкту зазвичай орієнтовано на проєктування та обґрунтування на його основі технічного рішення і передбачає виконання конструкторських розробок, технологічних розрахунків, графічної частини тощо.

Для здобувачів першого курсу навчання за освітнім ступенем бакалавра курсові роботи (проєкти) не плануються.

Тематика курсових робіт (проєктів), яку визначають на кафедрі за погодженням з гарантами освітніх програм, має відповідати вимогам та направленості освітніх програм, бути актуальною й тісно пов'язаною із розв'язанням практичних фахових завдань.

Обговорення тем курсових робіт (проєктів) і призначення їх керівників здійснюється на засіданні кафедри перед початком відповідного навчального року.

Здобувач освіти може вибрати тему роботи (проєкту) із переліку, запропонованого кафедрою. Здобувач освіти також може запропонувати свою тему курсової роботи (проєкту), рішення про її затвердження приймає викладач за погодженням з гарантом освітньої програми/завідувачем кафедри.

Курсові роботи (проєкти) виконуються під керівництвом кваліфікованих науково-педагогічних/педагогічних працівників.

Курсову роботу (проєкт) оцінюють за результатами захисту перед комісією у складі двох-трьох науково-педагогічних/педагогічних працівників кафедри (склад комісії визначає завідувач кафедри), у тому числі керівника курсової роботи (проєкту), до початку семестрового контролю.

Курсові роботи (проєкти), що мають теоретичну та практичну цінність, за рішенням кафедри подаються на конкурси студентських наукових робіт, пропонуються до впровадження.

Курсові роботи (проєкти) зберігаються на кафедрі протягом року, потім підлягають знищенню.

4.2.11.2 Кваліфікаційна робота – це узагальнена назва роботи, на підставі якої проводиться атестація здобувача освіти з метою виявлення теоретичних і практичних знань, вміння їх застосовувати у процесі розв'язання конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних і виробничих завдань. Кваліфікаційна робота може бути виконана у вигляді дипломної роботи, дипломного проєкту, дисертації тощо і за своєю суттю є індивідуальним завданням науково-дослідного, організаційного, технічного,

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 41 Всього сторінок 77
--	---	--

творчого або проектно-конструкторського характеру, яке здобувач освіти виконує на завершальному етапі навчання.

Тематику кваліфікаційних робіт визначає гарант освітньої програми/завідувач випускової кафедри з урахуванням актуальних наукових і практичних питань у відповідній галузі.

Здобувачеві освіти надається право вибрати тему кваліфікаційної роботи, визначену випусковою кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розроблення. У таких випадках перевагу надають темам, які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника.

Вимоги до змісту та порядок виконання кваліфікаційної роботи визначаються у відповідних методичних матеріалах випускової кафедри (рекомендаціях, вказівках та ін.).

Керівниками кваліфікаційних робіт призначають найбільш кваліфікованих науково-педагогічних/педагогічних працівників кафедри.

Порядок захисту кваліфікаційних робіт визначено в Положенні «Про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії».

Кваліфікаційні роботи після їх захисту випускові кафедри передають до бібліотеки Університету, де вони зберігаються протягом п'яти років, а потім підлягають знищенню.

4.2.12 Практична підготовка здобувача – це одна із форм організації освітнього процесу, яка є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття певного ступеня вищої освіти.

Метою практичної підготовки здобувача освіти є узагальнення отриманих теоретичних і практичних знань, набуття професійних навичок та вмінь, що формують фахівців із вищою освітою відповідного ступеня і сприяють підвищенню якості підготовки фахівців.

Практичну підготовку здобувач освіти здійснює шляхом проходження навчальної практики, стажування на підприємствах, в установах та організаціях або у структурних підрозділах Університету, що забезпечують практичну підготовку.

Практична підготовка здобувача освіти має бути безперервною і послідовною протягом навчання, що сприяє закріпленню відповідних компетентностей майбутніх фахівців.

Види, обсяг і терміни проведення навчальної практики, стажування в Університеті визначаються у навчальному плані для певної освітньої програми.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 42 Всього сторінок 77
--	---	--

Для всіх видів практичної підготовки (стажування) розробляються силабуси практик.

Практична підготовка (переддипломна/передатестаційна практика, практична/науково-практична підготовка, виробнича практика, стажування) перед атестацією здобувача освіти безпосередньо пов'язана з майбутньою професійною діяльністю.

Організація практичної підготовки в Університеті регламентується цим Положенням і відповідними нормативними актами.

Навчально-методичне керування практичною підготовкою, виконання програми навчальної практики, стажування забезпечують відповідні кафедри.

Загальну організацію навчальної практики, стажування здобувачів освіти і контроль за її проведенням здійснюють відповідальні особи/керівники навчальних практик згідно з наказами про практику (стажування).

До керівництва навчальною практикою здобувачів освіти залучають досвідчених викладачів Університету і спеціалістів, які працюють на підприємстві, в організації, установі, де проходять навчальна практика, стажування.

4.2.13 Контрольні заходи – це форма організації освітнього процесу, що є необхідним елементом зворотного зв'язку в процесі навчання.

Контрольні заходи проводять з метою встановлення рівня засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу і набуття практичних навичок, які передбачені силабусами навчальних дисциплін, що викладаються в Університеті.

Всі види контрольних заходів та організація процесу оцінювання знань здобувачів освіти визначено в Положенні «Про рейтингове оцінювання досягнень здобувачів освіти за освітніми компонентами».

4.2.14 В межах аналізу якості освіти за кожною освітньою програмою щорічно проводяться окремі контрольні заходи (ОКЗ):

- опитування здобувачів освіти наприкінці осіннього семестру;
- аналіз показників успішності з урахуванням обсягів кожної освітньої компоненти (кількість кредитів ЄКТС, що відводяться на дисципліну) на момент закінчення тижня підсумкового контролю.

Отримані результати ОКЗ використовуються гарантом освітньої програми під час моніторингу й аналізу якості викладання та навчання за освітньою програмою як інструмент зворотного зв'язку, а також для прогнозування конкурентоспроможності випускників освітньої програми на ринку праці з урахуванням тенденцій розвитку науки і спеціальності,

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 43 Всього сторінок 77
---	--	---

галузевого та регіонального контексту й самої освітньої програми на ринку освітніх послуг.

4.2.15 Атестація здобувачів

Атестацію осіб, які здобувають ступінь бакалавра або магістра, здійснює екзаменаційна комісія, до складу якої можуть входити представники роботодавців та їх об'єднань.

На підставі рішення екзаменаційної комісії особі, яка успішно виконала відповідну освітню програму на певному рівні вищої освіти і пройшла атестацію, присуджується відповідний ступінь вищої освіти та відповідна кваліфікація і видається документ про вищу освіту.

Форма атестації здобувача вищої освіти визначається освітньою програмою й відображається у відповідному навчальному плані.

Завдання, порядок формування, організацію і регламент роботи екзаменаційних комісій в Університеті визначено в Положенні «Про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії».

Атестація здобувачів ступеня доктора філософії регламентується відповідними нормативними документами.

4.2.16 Документи про освіту

Документ про вищу освіту (науковий ступінь) видається особі, яка успішно виконала відповідну освітню (освітньо-професійну, освітньо-наукову) програму та пройшла атестацію.

Відповідно до здобутих ступенів вищої освіти Університет видає дипломи:

- бакалавра;
- магістра;
- доктора філософії.

Університет може видавати у встановленому порядку інші види документів про освіту, передбачені законодавством та окремими договорами на надання освітніх послуг.

Вимоги до форми та змісту дипломів визначаються Законом України «Про вищу освіту», Кабінетом Міністрів України, Міністерством освіти і науки України. Зразки документів про вищу освіту оприлюднені на офіційному вебсайті Університету.

Невід'ємною частиною дипломів бакалавра, магістра, доктора філософії є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 44 Всього сторінок 77
---	--	---

назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

Університет видає документ про вищу освіту лише за акредитованою освітньою програмою.

Дипломи для осіб, які навчаються за державним замовленням, виготовляються Університетом та видаються за рахунок коштів державного бюджету. Для осіб, які навчаються за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб, вартість документів про вищу освіту включається у вартість навчання.

Інформація про видані дипломи вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

4.2.17 Видача дублікатів документів про освіту

У разі втрати, знищення або пошкодження документа про освіту Університет видає його дублікат, зміст якого відповідає раніше виданому документу про освіту за чинною на момент видачі формою. Дублікат виготовляється за рахунок коштів особи, яка його отримує.

Виготовлення та видача дубліката документа про освіту здійснюються за наказом ректора на підставі особистої заяви особи-власника кваліфікації про втрату документа про освіту (з інформацією щодо найменування документа, назви навчального закладу й дати його закінчення, причини втрати, контактної інформації тощо) та архівної довідки. До заяви про видачу дубліката мають бути додані:

- копія документа, що посвідчує особу;
- копія картки фізичної особи-платника податків;
- згода на збирання й оброблення персональних даних;
- копія паспорта для виїзду за кордон (за наявності);
- копія документа про попередню освіту;
- копія втраченого, знищеного або пошкодженого документа про освіту (за наявності);
- копія свідоцтва про шлюб або розлучення, про зміну імені, прізвища та по батькові (за необхідності).

4.2.18 Академічна довідка

Особа, відрахована з Університету до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про освітню програму, вивчені дисципліни, захищені курсові роботи (проекти) та звіти про практику, отримані оцінки, а також здобуту кількість кредитів ЄКТС.

Порядок виготовлення, видачі та обліку академічної довідки, вимоги до її форми та/або змісту затверджує Міністерство освіти і науки України.

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 45 Всього сторінок 77
---	--	---

4.2.19 Скасування документів про освіту

Помилково виданий документ про освіту має бути скасований, вилучений і, за необхідності, замінений.

Підставою для прийняття рішення про скасування виданого документа про освіту є складений у встановленому порядку акт про помилкове виготовлення та/або видачу документа про освіту або встановлений факт порушення академічної доброчесності.

Повноваження щодо прийняття рішення про скасування виданого документа про освіту належать ректору Університету.

4.3 Доступ до вищої освіти, прийом, відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти

4.3.1 Прийом на навчання до Університету здійснюється на конкурсній основі відповідно до Правил прийому Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут».

4.3.1.1 Правила прийому розробляються відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України, розглядаються та затверджуються вченою радою Університету та оприлюднюються на офіційному сайті Університету.

4.3.1.2 Підставою для зарахування особи на навчання до Університету є рішення Приймальної комісії, прийняте на підставі виконання вступником вимог Правил прийому до Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» та укладання договору про навчання між Університетом та вступником (за участі батьків або законних представників для неповнолітніх вступників), в якому можуть бути деталізовані права та обов'язки сторін відповідно до типової форми, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

4.3.1.3 У разі зарахування на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб додатково укладається договір між Університетом та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

4.3.2 Відрахування здобувачів вищої освіти

4.3.2.1 Підставами для відрахування здобувача вищої освіти відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про вищу освіту» та частини шостої статті 42 Закону України «Про освіту» є:

– завершення навчання за відповідною освітньою (освітньо-

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 46 Всього сторінок 77
---	--	---

професійною, освітньо-науковою) програмою;

- власне бажання;
- переведення до іншого закладу вищої освіти;
- невиконання індивідуального навчального плану;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Університетом та здобувачем освіти або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- інші випадки, передбачені законом.

4.3.2.2 Перелік обставин, що вважаються невиконанням індивідуального навчального плану, визначається цим Положенням із дотриманням сукупності таких вимог:

- установлення факту невиконання індивідуального навчального плану за результатами підсумкового контролю або атестації здобувачів освіти;
- установлення факту (у разі отримання незадовільного результату підсумкового контролю з відповідної освітньої компоненти) отримання незадовільної оцінки за результатами повторного проходження підсумкового контролю або невикористання здобувачем вищої освіти свого права у встановлений термін на повторне проходження підсумкового контролю;
- установлення факту (при покращенні результатів підсумкового контролю з відповідної освітньої компоненти) отримання незадовільної оцінки за результатами повторного проходження підсумкового контролю або невикористання здобувачем освіти свого права у встановлений термін скористатися можливістю повторного проходження підсумкового контролю;
- установлення факту обґрунтованого відхилення скарги здобувача освіти при поданні оскарження (апеляції) або невикористання здобувачем освіти свого права на надання оскарження (апеляції) у встановленому Університетом порядку;
- установлення факту невиконання індивідуального навчального плану внаслідок обставин непереборної сили, що встановлено комісією Університету, створеною за участю представників органів студентського самоврядування. За цим фактом здобувач освіти може бути відрхований до закінчення строку підсумкового контролю поточного навчального періоду або до строку початку атестації здобувачів освіти.

4.3.2.3 У випадку відрядження здобувача освіти з числа осіб, які навчаються на місцях державного (регіонального) замовлення, на підставах, передбачених Порядком відшкодування коштів державного або місцевого бюджету, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців, затвердженим

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 47 Всього сторінок 77
---	--	---

Постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2015 року № 658, або Порядком призначення і виплати стипендій, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2004 року № 882, наслідком є припинення для такої особи права продовження навчання за державним (регіональним) замовленням.

Продовження навчання таким здобувачем освіти може здійснюватися за його заявою шляхом переведення на навчання за кошти фізичних (юридичних) осіб. У разі неподання такої заяви до деканату Університету протягом 10 робочих днів з моменту встановлення факту відрахування з місць державного (регіонального) замовлення здобувач освіти відраховується за порушення умов договору про навчання в Університеті.

4.3.2.4 Особі, яку відраховано із Університету в порядку, визначеному цим Положенням (крім відрахування у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньою програмою, а також у разі, якщо особа не приступила до занять), видається академічна довідка встановленого зразка, яка містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

4.3.2.5 Відрахування здійснюється на підставі наказу ректора Університету.

Протягом п'яти робочих днів з дати видання наказу про відрахування здобувача вищої освіти адміністраторами Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) по факультетах Університету вносяться відповідні зміни до ЄДЕБО.

4.3.3 Переривання навчання здобувачів вищої освіти

4.3.3.1 Переривання навчання здобувачів Університету здійснюється шляхом надання їм академічної відпустки. Такі особи не відраховуються з числа здобувачів освіти.

Дія договору про навчання між вступником та Університетом, а також між Університетом і фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати, зупиняється на строк надання академічної відпустки.

4.3.3.2 Академічну відпустку може бути надано з таких причин:

– за медичними показаннями, що унеможливають поєднання відновлювального лікування з навчанням (у випадку зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, зумовлених гострими

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 48 Всього сторінок 77
---	--	---

захворюваннями, що потребує тривалого відновлювального лікування); загострення хронічних захворювань або часті захворювання (понад один місяць протягом півріччя); анатомічні дефекти, що не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання;

– у зв'язку з участю в програмі академічної мобільності, коли навчання чи стажування в освітній або науковій установі (у тому числі іноземної держави) унеможливилює виконання учасником академічної мобільності індивідуального навчального плану за основним місцем навчання;

– у зв'язку з призовом на військову службу (призовом на військову службу під час мобілізації, на особливий період, призовом на строкову військову службу, вступом на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, вступом на військову службу за контрактом відповідно до законодавства);

– у зв'язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача освіти, який поєднує навчання з роботою;

– у зв'язку із сімейними обставинами – перерва у навчанні й така, що надається здобувачу освіти на підставі його вмотивованої заяви на строк не більше одного року за весь період навчання за відповідним рівнем вищої освіти;

– у зв'язку з вагітністю та пологами; доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

– якщо дитина здобувача вищої освіти згідно з медичним висновком потребує домашнього догляду до досягнення дитиною шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, установлених пунктом 3 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки», але не може перевищувати тривалості соціальної відпустки, наданої відповідно до Закону України «Про відпустки». За бажанням здобувача освіти може надаватися на строк, менший за таку соціальну відпустку.

4.3.3.3 Надання академічної відпустки здійснюється за наказом ректора Університету, у якому зазначаються причина, підстава для надання й тривалість, у тому числі посилання на тривалість відпустки, установлену законодавством (за потреби).

4.3.3.4 Для надання академічної відпустки здобувачі освіти звертаються до ректора Університету із заявою в паперовій або електронній формі, у якій зазначають причину, строк академічної відпустки, а також підставу.

До заяви відповідно до пункту 4.3.3.2 цього Положення додаються:

– медичні документи, на підставі яких визначено необхідність надання академічної відпустки за медичними показаннями. Академічна відпустка за

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 49 Всього сторінок 77
---	--	---

медичними показаннями здобувачам освіти з-поміж іноземців може надаватись на підставі легалізованої (крім випадків, передбачених міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано в установленому законом порядку) медичної довідки, отриманої в іноземній державі, що подається до Університету разом з нотаріально засвідченим перекладом українською мовою;

- документи, що засвідчують участь здобувача освіти у програмі академічної мобільності, яка реалізується відповідно до законодавства;
- підтверджувальний документ з місця роботи здобувача освіти щодо довгострокового службового відрядження із зазначенням його строку;
- документи, які можуть підтвердити викладені у вмотивованій заяві щодо отримання академічної відпустки обставини (за наявності);
- один з документів: листок непрацездатності у зв'язку з вагітністю та пологами; свідоцтво про народження дитини;
- медичний висновок про те, що дитина потребує домашнього догляду (до досягнення нею шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, установлених пунктом 3 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки»), або інший документ, що є підставою для надання академічної відпустки за сімейними обставинами.

4.3.3.5 Після завершення строку переривання навчання, наданого здобувачу освіти у визначеному цим Положенням порядку, особу може бути поновлено на навчання шляхом допуску до освітнього процесу.

4.3.3.6 Допуск до освітнього процесу здобувачів освіти, у яких завершився строк переривання навчання, здійснюється наказом ректора Університету на підставі заяви здобувача освіти, поданої у письмовій або електронній формі не пізніше, ніж за п'ять днів до завершення строку академічної відпустки.

Здобувачі освіти, які у визначений цим пунктом термін не подали документи для оформлення допуску до освітнього процесу або продовження строку академічної відпустки, відраховуються із закладу Університету за порушення умов договору про навчання.

4.3.3.7 Спірні питання щодо надання або продовження строку академічної відпустки, допуску здобувача освіти до освітнього процесу розглядаються Університетом за участі органів студентського самоврядування або наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених у порядку, визначеному Університетом, або в судовому порядку.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 50 Всього сторінок 77
--	---	--

4.3.4 Поновлення на навчання здобувачів вищої освіти

4.3.4.1 Осіб, відрахованих до завершення навчання за певною освітньою програмою, може бути поновлено на навчання на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб на підставі особистої заяви, поданої до Університету.

Заява про поновлення на навчання розглядається Університетом протягом п'яти робочих днів, після чого заявник має бути письмово поінформований (у тому числі засобами електронного поштового зв'язку) про строки, порядок і умови поновлення на навчання або про причину відмови.

4.3.4.2 Здобувач освіти, відрахований із Університету до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу Університету незалежно від причин відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття вищої освіти, освітньої програми, джерела фінансування, форми власності та сфери управління Університету, а також позитивної оцінки результатів навчання, здобутих особою протягом попередніх періодів навчання, здатності особи успішно виконати відповідну освітню програму та зазвичай під час канікул.

4.3.4.3 Поновлення на навчання здійснюється за умов виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму в порядку, установленому законодавством, але не пізніше дати допуску до атестації здобувачів освіти відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту». Порядок встановлення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми наведено у Додатку Б цього Положення.

Особі може бути відмовлено в поновленні на навчання, якщо встановлено негативну оцінку її здатності успішно виконати відповідну освітню програму. Оцінювання здійснюється в порядку, передбаченому цим Положенням.

4.3.4.4 Поновлення на навчання за освітньою програмою зі спеціальності, необхідної для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, здійснюється, якщо особа до відрахування навчалась за такою самою спеціальністю.

4.3.4.5 Поновлення на навчання на перший рік навчання на основі повної загальної (профільної) середньої освіти забороняється.

Поновлення на навчання на другий рік навчання на основі повної загальної (профільної) середньої освіти осіб, відрахованих з першого року навчання, є можливим за умови повного виконання ними вимог навчального плану першого року навчання відповідної освітньої програми до початку навчальних занять.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 51 Всього сторінок 77
--	---	--

4.3.4.6 Поновлення на навчання може здійснюватися на освітні програми того самого рівня вищої освіти на такий самий або нижчий рік навчання або на освітні програми нижчого рівня вищої освіти на таку саму або іншу форму здобуття освіти.

4.3.4.7 При поновленні на навчання на освітню програму з іншої спеціальності до того самого або іншого закладу вищої освіти, а також при поновленні з іноземного закладу вищої освіти незалежно від спеціальності обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму, установлених у рік початку навчання контингенту здобувачів освіти за відповідним рівнем освіти, до якого приєднується особа, або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про поновлення.

4.3.4.8 Порядок визнання результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, зарахування освітніх компонентів, виконання індивідуального плану наукової роботи, інші умови при поновленні на навчання (далі – умови поновлення) визначаються цим Положенням.

Обов'язковими умовами поновлення є:

- попереднє або в строк до шести місяців після поновлення на навчання виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день поновлення не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);
- включення до індивідуального навчального плану здобувача освіти визначених освітньою програмою Університету для попередніх періодів навчання обов'язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркових освітніх компонентів (якщо такі є);
- проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів освіти (якщо така є).

4.3.4.9 Зарахування обов'язкових освітніх компонентів (індивідуального плану наукової роботи) або їх складників здійснюється відповідно до Положення «Про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці» за умови, що під час попередніх періодів навчання особа досягла передбачених освітньою програмою або аналогічних результатів навчання. Зокрема, за заявою здобувача освіти зараховуються як вибіркові освітні компоненти попереднього навчання, що не можуть бути зараховані як обов'язкові.

4.3.4.10 Осіб, яких поновлено на навчання, після виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму за державним (регіональним)

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 52 Всього сторінок 77
--	---	--

замовленням та умов поновлення, можуть бути переведені на навчання на вакантні місця державного (регіонального) замовлення в порядку, установленому законодавством та Університетом.

У разі реорганізації Університету поновлення осіб, які навчались на місцях державного (регіонального) замовлення, здійснюється зі збереженням джерела фінансування.

4.3.4.11 Особи, які здобували вищу освіту за державним (регіональним) замовленням і яким надано в установленому порядку академічну відпустку, а також особи, стосовно яких установлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких установлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та членів їхніх сімей», після їх звільнення поновлюються на навчання в Університет на освітні програми з тієї ж спеціальності на місця державного (регіонального) замовлення.

4.3.4.12 Учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни за їх заявою поновлюються на навчання на освітні програми з тієї самої спеціальності на місця державного (регіонального) замовлення незалежно від джерела фінансування їх навчання протягом попередніх періодів (до відрахування), крім передбачених законодавством випадків.

4.3.4.13 Наказ про поновлення на навчання здобувача вищої освіти видається після укладення договору про навчання між Університетом і вступником та/або фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу (у випадку поновлення на навчання за кошти такої особи) відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту».

4.3.4.14 Поновлення здійснюються на підставі наказу ректора Університету за погодженням з органами самоврядування.

Протягом п'яти робочих днів з дати видання наказу про поновлення здобувача освіти адміністраторами єдиної державної електронної бази з питань освіти по факультетах Університету вносяться відповідні зміни до ЄДЕБО.

4.3.5 Переведення здобувачів вищої освіти

4.3.5.1 Здобувачі вищої освіти на підставі особистої заяви можуть бути переведені:

- з однієї освітньої програми на іншу;
- з однієї форми здобуття вищої освіти на іншу;

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 53 Всього сторінок 77
--	---	--

– з одного джерела фінансування на інше;
 – з одного закладу вищої освіти до іншого із збереженням місця державного замовлення.

Здобувачі освіти, які навчаються за кошти фізичних (юридичних) осіб, переводяться за згодою особи, яка взяла на себе такі фінансові зобов'язання, з внесенням відповідних змін до договору про навчання між Університетом і фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу.

4.3.5.2 Переведення здобувачів вищої освіти (далі – переведення) здійснюється на освітні програми такого самого рівня вищої освіти, на який самий або нижчий рік навчання з урахуванням вимог до вступників на відповідну освітню програму та результатів навчання, здобутих ними протягом попередніх періодів навчання, їх здатності успішно виконати зазначену в заяві про переведення освітню програму та зазвичай під час канікул.

Особі може бути відмовлено в переведенні, якщо встановлено негативну оцінку її здатності успішно виконати відповідну освітню програму. Оцінювання здійснюється в порядку, передбаченому цим Положенням.

Переведення на нижчий рік навчання здійснюється на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб.

4.3.5.3 Переведення в межах Університету з однієї освітньої програми на іншу, або з однієї форми здобуття вищої освіти на іншу, або з одного джерела фінансування на інше здійснюється за наказом ректора Університету.

4.3.5.4 При переведенні обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму, установлених у рік початку навчання особи за відповідним освітнім рівнем або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про переведення.

Виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму може здійснюватися до переведення або не пізніше дати допуску до атестації здобувачів освіти. У разі невиконання цієї вимоги у встановлений строк здобувач освіти відраховується за порушення умов договору про навчання між Університетом і вступником і не допускається до атестації.

4.3.5.5 Порядок визнання результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, зарахування освітніх компонентів, індивідуального плану наукової роботи, інші умови переведення здобувачів освіти визначаються цим Положенням.

Обов'язковими умовами переведення є:

– попереднє або в строк до шести місяців після переведення виконання

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 54 Всього сторінок 77
--	---	--

незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день допуску до занять не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);

– включення до індивідуального навчального плану здобувача освіти визначених освітньою програмою Університету для попередніх періодів навчання обов'язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркового освітніх компонентів (якщо такі є);

– проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів освіти (якщо така є).

При переведенні здобувачів освіти зарахування обов'язкових освітніх компонентів або їх складників здійснюється відповідно до Положення Університету «Про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці» за умови, що під час попередніх періодів навчання особа досягла передбачених освітньою програмою або аналогічних результатів навчання. Зокрема, за заявою здобувача освіти зараховуються як вибіркові освітні компоненти попереднього навчання, що не можуть бути зараховані як обов'язкові.

4.3.5.6 Наказ про переведення здобувача освіти на іншу освітню програму та/або форму здобуття освіти, та/або джерело фінансування видається після укладання договору про навчання між Університетом і вступником та/або фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу (у випадку поновлення на навчання за кошти такої особи).

4.3.5.7 Здобувач освіти, якого переведено на іншу освітню програму або форму здобуття вищої освіти, після виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму на місця державного (регіонального) замовлення та умов переведення, може бути переведений на конкурсних засадах на вакантне місце державного (регіонального) замовлення в порядку, установленому законодавством і Університетом. Переведення здобувачів освіти з місць, які фінансуються за кошти фізичних або юридичних осіб, на місця державного (регіонального) замовлення здійснюється за погодженням з органом студентського самоврядування в установленому законодавством порядку.

4.3.5.8 Переведення здобувачів освіти з одного закладу вищої освіти до іншого зі збереженням місця державного замовлення здійснюється за відсутності факту невиконання індивідуального навчального плану, установленого відповідно до вимог пункту 4.3.2.2 цього Положення, на освітню програму такої самої

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 55 Всього сторінок 77
---	--	---

спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації), такого самого рівня вищої освіти без зміни форми здобуття вищої освіти та року навчання. Здобувачі освіти можуть бути переведені зі збереженням місця державного замовлення до іншого закладу вищої освіти, у якому розміщено державне замовлення, надане тим самим державним замовником, і такий заклад вищої освіти здійснює підготовку здобувачів освіти за державним замовленням за освітньою програмою тієї самої спеціальності (предметної спеціальності, спеціалізації) і року навчання.

Переведення здобувачів освіти зі збереженням місця державного замовлення здійснюється з дотриманням максимального (загального) обсягу державного замовлення в рік набору на перший рік навчання відповідного контингенту здобувачів вищої освіти в межах відповідних рівня вищої освіти, спеціальності або освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

4.3.5.9 Переведення здобувачів освіти з одного закладу вищої освіти до іншого зі збереженням місця державного замовлення здійснюється в лютому та липні під час канікул. Не допускається переведення здобувачів освіти з одного закладу вищої освіти до іншого зі збереженням місця державного замовлення менше, ніж за шість місяців до розрахункового строку завершення навчання, крім передбачених законодавством випадків.

Здобувач освіти, який бажає перевестись із збереженням місця державного замовлення до іншого закладу вищої освіти, подає у період з 01 січня по 10 лютого (включно) або з 01 червня по 10 липня (включно) на ім'я керівника закладу вищої освіти за місцем навчання заяву (у паперовій або електронній формі) про переведення з одного закладу вищої освіти до іншого зі збереженням місця державного замовлення та отримання академічної довідки. Одержавши згоду, здобувач освіти звертається з відповідною заявою до керівника закладу вищої освіти, до якого він бажає перевестись, та додає академічну довідку.

Протягом п'яти робочих днів заява про переведення має бути розглянута у закладі освіти, до якого бажає перевестись здобувач освіти, а заявник повідомлений про умови переведення або причину відмови.

У випадку прийняття позитивного рішення щодо переведення та після виконання здобувачем освіти умов переведення керівник закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач освіти, видає наказ, згідно з яким здобувач освіти допускається до занять, а до закладу вищої освіти, в якому він навчався раніше, протягом семи робочих днів направляє запит щодо одержання/передання його особової справи.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 56 Всього сторінок 77
--	---	--

Керівник закладу вищої освіти за місцем навчання здобувача освіти, отримавши запит від закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач освіти зі збереженням місця державного замовлення, на надсилання особової справи, протягом семи робочих днів видає наказ про відрахування здобувача вищої освіти у зв'язку з його переведенням до іншого закладу вищої освіти зі збереженням місця державного замовлення і протягом десяти робочих днів після видання наказу про відрахування передає або надсилає особову справу.

Керівник закладу вищої освіти, до якого переводиться здобувач освіти зі збереженням місця державного замовлення, після одержання особової справи та укладання договору про навчання протягом семи робочих днів видає наказ про його переведення.

Протягом п'яти робочих днів з дати видання наказу про переведення здобувача освіти адміністраторами Єдиної державної електронної бази з питань освіти закладів вищої освіти вносяться відповідні зміни до ЄДЕБО.

4.3.5.10 У разі відмови в акредитації освітньої програми, яку не було акредитовано раніше, або у разі закінчення дії сертифіката (рішення) про акредитацію освітньої програми та неотримання нового рішення про акредитацію освітньої програми здобувачі освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого закладу вищої освіти, у якому аналогічну освітню програму в межах тієї самої спеціальності акредитовано, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету, відповідно до Порядку переведення здобувачів вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, до інших вищих навчальних закладів для завершення навчання за рахунок державного (місцевого) бюджету, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 927.

Обов'язок стосовно вирішення всіх питань такого переведення здобувачів освіти покладається на керівника закладу вищої освіти, де навчаються здобувачі.

5 НАВЧАЛЬНИЙ ЧАС ЗДОБУВАЧА, ОБЛІКОВІ ОДИНИЦІ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1 Навчальне навантаження здобувача освіти визначається обсягом кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти за певною освітньою програмою підготовки на певному рівні вищої освіти, і містить аудиторне навчання, самостійну роботу, контрольні заходи тощо.

Обліковими одиницями навчального часу здобувача освіти є кредит

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 57 Всього сторінок 77
--	---	--

ЄКТС, академічна година, навчальний день, навчальний тиждень, навчальний семестр, навчальний рік, навчальний курс.

5.1.1 Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

5.1.2 Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години в Університеті становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин (далі – пара). Пара в Університеті триває 95 хвилин з урахуванням перерви між парами, яка дорівнює п'яти хвилинам.

5.1.3 Навчальний день – це складова частина навчального навантаження здобувача освіти, яка складається з аудиторної, самостійної роботи та практичної підготовки, запланованої на один календарний день. Обсяг аудиторної роботи зазвичай не перевищує чотири пари.

5.1.4 Навчальний тиждень – це складова частина навчального навантаження здобувача освіти, яка планується й виконується протягом календарного тижня відповідно до графіка освітнього процесу.

5.1.5 Навчальний семестр – це складова частина навчального навантаження здобувача освіти, що закінчується семестровим контролем. Тривалість семестру визначається кількістю навчальних тижнів у графіку освітнього процесу.

5.1.6 Навчальний курс – це завершений період навчання здобувача освіти протягом навчального року. Тривалість перебування здобувача освіти на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю (екзаменаційних сесій, атестації) і канікул. Сумарна тривалість канікул протягом навчального курсу, крім останнього, становить не менше восьми тижнів. Початок і закінчення навчання здобувача освіти на певному курсі оформляють наказами про зарахування або перевідними наказами. Умовою переведення здобувача освіти на наступний курс є виконання навчального навантаження, передбаченого освітньою програмою та індивідуальним навчальним планом.

5.1.7 Навчальний рік – це календарний період, який зазвичай триває 12 місяців (крім випускних курсів), за час якого здобувач освіти виконує відповідну частину навчального навантаження, визначеного освітньою

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 58 Всього сторінок 77
--	---	--

програмою та навчальним планом. Повне навчальне навантаження одного навчального року за денною, заочною, дистанційною та дуальною формами навчання становить 60 кредитів ЄКТС, з яких:

- осінній семестр – 28,5 кредитів ЄКТС для здобувачів ступеня бакалавр;
- весняний семестр – 31,5 кредитів ЄКТС для здобувачів ступеня бакалавр;
- осінній та весняний семестри – по 30 кредитів ЄКТС для здобувачів ступеня магістр.

5.1.8 Розклад навчальних занять – це документ Університету, який забезпечує виконання навчального плану в повному обсязі щодо проведення аудиторних навчальних занять для певної навчальної групи.

У розкладі навчальних занять зазначають назву навчальної дисципліни, вчений ступінь і звання, прізвище й ініціали викладача, аудиторію, дату й час їх проведення.

Терміни й час проведення інших форм організації освітнього процесу регламентуються розкладами іспитів, роботи екзаменаційних комісій, графіками консультацій та ін.

Розклад навчальних занять складає відділ якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету відповідно до графіка освітнього процесу для кожної спеціальності (спеціалізації) і навчальної групи. Розклади навчальних занять затверджує проректор з науково-педагогічної роботи.

Розклади навчальних занять затверджують і доводять до відома здобувачів освіти і викладачів не пізніше як за тиждень до початку відповідного навчального семестру.

Розклади іспитів затверджують і доводять до відома здобувачів освіти і викладачів не пізніше як за два тижні до їх початку.

Зміни до розкладу навчальних занять можуть вноситися у виняткових випадках з дозволу проректора з науково-педагогічної роботи.

Контроль за виконанням розкладу навчальних занять протягом навчального семестру здійснюють керівництво Університету, факультетів, кафедр, відділ якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення і навчальний відділ Університету.

Електронний варіант розкладу навчальних занять в обов'язковому порядку розміщується на сайті Університету.

Графік поточних консультацій з навчальних дисциплін складається

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 59 Всього сторінок 77
---	--	---

кафедрою, погоджується з відділом якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету, після чого він затверджується завідувачем кафедри.

Графік консультацій і графік ліквідації академічних заборгованостей під час тижнів підсумкового контролю складаються відділом якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення Університету.

Розклади навчальних занять, іспитів, роботи екзаменаційних комісій, графіки консультацій та інші відповідні документи зберігають в установленому порядку.

5.1.9 Відвідування навчальних занять – лекційних, семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних занять – є обов'язковим для здобувачів освіти.

Забороняється відволікати здобувача освіти від участі в навчальних заняттях та контрольних заходах, спланованих і затверджених у відповідних розкладах, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

5.2 Права здобувачів освіти, що стосуються організації освітнього процесу

Здобувачі освіти мають право на:

- вибір форми здобуття освіти;
- безпечні й нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- трудову діяльність у позанавчальний час;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами Університету;
- безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);
- забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на термін навчання у порядку, встановленому законодавством;
- участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;
- участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 60 Всього сторінок 77
---	--	---

– участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;

– внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;

– участь у діяльності органів громадського самоврядування Університету, Вченої ради Університету, органів студентського самоврядування;

– вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету або підрозділу;

– навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох закладах вищої освіти за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;

– академічну мобільність, у тому числі міжнародну;

– академічну відпустку або перерву в навчанні зі збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

– участь у формуванні індивідуального навчального плану;

– захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;

– безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;

– канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

– оскарження дій органів управління закладу вищої освіти та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;

Здобувачі освіти мають й інші права, які визначені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту» та іншими нормативними документами.

5.3 Обов'язки здобувачів освіти

Особи, які навчаються в Університеті, зобов'язані:

– дотримуватися вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку Університету;

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 61 Всього сторінок 77
---	--	---

– виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

– виконувати вимоги освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми та індивідуального навчального плану, дотримуючись принципів академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

5.4 Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного й підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Усі інші визначення, вимоги, процедури й наслідки, що настають при порушенні академічної доброчесності, які детально описано в «Кодексі академічної доброчесності та забезпечення її дотримання Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут».

5.5 Види відповідальності здобувачів освіти за невиконання обов'язків і зобов'язань

За невиконання або неналежне виконання обов'язків передбачено такі види відповідальності:

– зауваження;

– попередження;

– догана;

– скасування результатів оцінювання;

– позбавлення академічної стипендії;

– позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;

– позбавлення права на проживання у гуртожитку;

– відрахування з Університету (за невиконання індивідуального навчального плану, порушення умов договору/контракту, академічної доброчесності та в інших випадках, передбачених законодавством);

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 62 Всього сторінок 77
---	--	---

– інші види відповідальності, затверджені вченою радою Університету за погодженням з органами самоврядування здобувачів освіти.

Порядок притягнення здобувачів освіти до відповідальності визначають закони України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, регуляторні акти Міністерства освіти і науки України, Статут Університету та інші нормативно-правові акти Університету, а також договір/угода про навчання.

5.6 Заохочення за успіхи в навчанні

За сумлінне ставлення до навчання, активну участь у науково-дослідній роботі та громадському житті Університету здобувачі освіти можуть бути морально та матеріально заохочені шляхом:

- призначення стипендій, заснованих Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України (у тому числі іменних), а також стипендій за особливі успіхи у навчанні;
- оголошення подяки;
- надання грошової премії;
- інших видів заохочення згідно з рішеннями Вченої ради Університету.

Підставою для застосування заохочень до здобувача освіти є вагомі персональні досягнення та/або високе місце в академічному рейтингу. Порядок призначення стипендій регулюють Правила призначення академічних стипендій в Університеті та положення про відповідні стипендії.

Порядок висування для заохочень регламентують спеціальні акти Університету.

5.7 Працевлаштування випускників закладів вищої освіти

Випускники закладів вищої освіти вільні у виборі місця роботи, крім випадків, передбачених законодавством.

Університет не зобов'язаний здійснювати працевлаштування випускників, але сприяє реалізації права студентів і випускників на працю та забезпечення випускників першим робочим місцем відповідно до Положення «Про відділ сприяння працевлаштуванню студентів та випускників».

Моніторинг зайнятості випускників Університету здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6 НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ/ПЕДАГОГІЧНІ ПРАЦІВНИКИ

6.1 Робочий час науково-педагогічних/педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень і 1512 годин на рік.

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 63 Всього сторінок 77
---	--	---

Робочий час науково-педагогічних/педагогічних працівників складається з часу на виконання ними навчальної, навчально-методичної, науково-дослідної, організаційно-методичної, виховної роботи та інших службових обов'язків.

Рекомендований перелік видів навчальної, навчально-методичної, науково-дослідної, організаційно-методичної, виховної роботи і відповідні норми часу для науково-педагогічних/педагогічних працівників наведено в Положенні «Норми часу для планування й обліку роботи науково-педагогічних/педагогічних працівників».

Види й обсяги робіт на навчальний рік науково-педагогічних/педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлює завідувач кафедри.

Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором (контрактом), може здійснюватися лише за їхньою згодою або у випадках передбачених законодавством.

6.2 Науково-педагогічний працівник зобов'язаний виконувати наукову роботу в обсязі не менше 30 відсотків від загального обсягу робочого часу на рік та не може мати обсяг навчальної роботи більший за 30 відсотків від загального обсягу робочого часу на рік;

6.3 Педагогічний працівник не може мати обсяг навчальної роботи більший за 60 відсотків від загального обсягу робочого часу на рік.

6.4 Рекомендується доручати викладачу проведення не більше чотирьох навчальних дисциплін на рік, а кількість годин лекційних занять – на більше 300 годин.

Мінімальне навчальне навантаження викладача встановлює кафедра.

6.5 Індивідуальний план роботи науково-педагогічного/педагогічного працівника є основним документом викладача, який визначає його роботу через планування й облік персональної роботи на навчальний рік, виходячи з вимог щодо виконання освітньої програми, навчального плану, посадових обов'язків викладача і плану роботи кафедри.

Індивідуальні плани роботи затверджують:

- науково-педагогічних/педагогічних працівників – завідувач кафедри;
- завідувача кафедри у складі факультету – декан факультету;
- декана факультету – проректор з науково-педагогічної роботи Університету.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 64 Всього сторінок 77
---	--	---

Форму індивідуального плану роботи науково-педагогічного/ педагогічного працівника затверджено наказом Університету.

Індивідуальний план роботи викладача розглядають на засіданні кафедри і затверджує завідувач кафедри.

Кожний викладач звітує про виконання індивідуального плану на засіданні кафедри:

- за осінній навчальний семестр – до 1 лютого,
- за весняний навчальний семестр і навчальний рік – до 30 червня.

Завідувач кафедри робить висновок про виконання індивідуального плану. Підсумки виконання індивідуальних планів викладачів оформлюють протоколом засідання кафедри.

Науково-педагогічний/педагогічний працівник, який без поважних причин не звітував про виконання індивідуального плану або щодо звіту якого кафедра ухвалила висновок про невиконання без поважних причин індивідуального плану, вважається таким, що недбало виконує свої посадові обов'язки, і може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності відповідно до чинного законодавства.

Обсяг навчальної роботи, дорученої конкретному викладачеві, в облікових годинах визначає навчальне навантаження викладача.

У випадках виробничої необхідності викладача може бути залучено до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, визначеного індивідуальним планом роботи в межах його робочого часу.

Графік робочого часу викладача визначається розкладом навчальних занять, екзаменаційних сесій, роботи екзаменаційних комісій, графіків консультацій та інших видів робіт, передбачених індивідуальним планом роботи викладача.

Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого графіка робочого часу.

Забороняється відволікати викладачів від проведення навчальних занять і контрольних заходів, передбачених відповідними розкладами.

6.6 Права науково-педагогічних та педагогічних працівників

6.6.1 Науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету мають право:

- на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 65 Всього сторінок 77
---	--	---

- на захист професійної честі та гідності;
- брати участь в управлінні Університетом, у тому числі обирати та бути обраним делегатом Зборів трудового колективу;
- вибирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу;
- на забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, Статутом Університету, Колективним договором між адміністрацією та трудовим колективом, індивідуальним трудовим договором;
- безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів закладу вищої освіти;
- на захист права інтелектуальної власності;
- на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років.

Науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету мають також інші права, передбачені законодавством і Статутом Університету.

6.6.2 На науково-педагогічних/педагогічних працівників Університету поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

6.7 Обов'язки науково-педагогічних та педагогічних працівників

6.7.1 Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники Університету зобов'язані:

- забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному й методичному рівні навчальних дисциплін відповідних освітніх програм за спеціальностями, провадити наукову діяльність (для науково-педагогічних працівників);
- підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників);
- дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність здобувачів вищої освіти, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму й поваги до Конституції України та державних символів України;
- дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти;

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 66 Всього сторінок 77
---	--	---

– розвивати самостійність, ініціативу, творчі здібності здобувачів вищої освіти;

– виконувати правила внутрішнього розпорядку, дотримуватися вимог та нормативних документів Університету, Статуту Університету, законів, інших нормативно-правових актів.

6.7.2 Куратори (наставники) академічних груп

Головними завданнями кураторів академічних груп здобувачів освіти є надання їм допомоги в навчанні, науковій роботі, громадській діяльності, сприяння розвитку студентського самоврядування, виховання у здобувачів патріотизму, розвиток їх творчих здібностей та формування організаторських навичок тощо.

Куратори призначаються розпорядженням декана відповідного факультету на початку навчального року.

Кураторами академічних груп призначаються, переважно, науково-педагогічні/педагогічні працівники, які викладають у даних групах.

Запис про виконання функцій куратора вноситься до індивідуального плану роботи науково-педагогічного/педагогічного працівника.

Детально права, обов'язки, процедури призначення, правила звітності куратора академічної студентської групи описано в Положенні «Про куратора академічної групи».

7 УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ

7.1 За якість освітнього процесу в Університеті відповідають ректор, керівники структурних підрозділів (декани, завідувачі кафедр).

7.2 Ректор Університету в межах наданих йому повноважень:

– вирішує питання освітньої діяльності Університету, відповідає за її провадження;

– видає накази й розпорядження з усіх питань організації освітнього процесу, обов'язкові для виконання всіма керівниками структурних підрозділів і працівниками Університету;

– формує контингент осіб, які навчаються в Університеті;

– зараховує, відраховує, переводить і поновлює на навчання осіб, які навчаються в Університеті;

– здійснює загальний контроль за виконанням навчальних планів та освітніх програм;

– здійснює контроль за якістю роботи науково-педагогічних/педагогічних працівників, організацією освітнього процесу і культурно-масової роботи,

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 67 Всього сторінок 77
---	--	---

станом фізичного виховання і здоров'я здобувачів освіти, організовує побутове обслуговування учасників навчально-виховного процесу та інших працівників Університету;

– виконує інші обов'язки відповідно до Статуту Університету, посадової інструкції та чинного законодавства України.

7.3 Вчена рада Університету є колегіальним органом управління, основні завдання і функції якого визначено у Положенні «Про Вчену раду» Університету.

Функціями вченої ради Університету з питань управління освітнім процесом є:

- визначення стратегії й перспективних напрямів розвитку освітньої, наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Університету;
- розроблення й подання до вищого колегіального органу громадського самоврядування проєкту Статуту Університету, а також рішення про внесення змін і доповнень до нього;
- ухвалення фінансового плану й річного фінансового звіту Університету;
- визначення системи і затвердження процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- ухвалення рішення про розміщення власних надходжень у територіальних органах центрального органу виконавчої влади у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів або в банківських установах;
- ухвалення за поданням ректора Університету рішення про утворення, реорганізацію й ліквідацію структурних підрозділів Університету;
- обирання за конкурсом таємним голосуванням на посади завідувачів кафедр, професорів Університету;
- затвердження освітніх програм і навчальних планів для кожного рівня вищої освіти відповідних спеціальностей;
- ухвалення рішення з питань організації освітнього процесу, визначення термінів навчання на відповідних рівнях;
- затвердження зразка й порядку виготовлення власного документа про вищу освіту, положення про процедуру і підстави для його видачі випускникам;
- ухвалення основних напрямів проведення наукових досліджень та інноваційної діяльності;
- оцінювання науково-педагогічної діяльності структурних підрозділів;

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
---	--	------------------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 68 Всього сторінок 77
--	---	--

– присвоєння вчених звань професора, доцента та старшого дослідника й подання відповідних рішень на затвердження до атестаційної колегії центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

– прийняття остаточних рішень про визнання іноземних документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання під час прийняття на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників, а також про зарахування вступників на навчання;

– внесення подання про відкликання ректора Університету з підстав, передбачених законодавством, Статутом Університету, контрактом, яке розглядається вищим колегіальним органом громадського самоврядування Університету;

– розгляд і вирішення інших питань діяльності Університету в межах її повноважень, визначених Статутом Університету і відповідним положенням.

8 СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УНІВЕРСИТЕТОМ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Й ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

8.1 Система забезпечення Університетом якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) створена відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», нормативних документів і рекомендацій, розроблених Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти і регламентується Положенням «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» Університету.

8.2 Для забезпечення виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» щодо основних складових внутрішньої системи забезпечення якості надання освітніх послуг в Університеті впроваджено:

– визначення принципів і процедур забезпечення якості надання освітніх послуг шляхом розроблення, оновлення, оприлюднення й виконання відповідних положень, розміщених на сайті Університету за посиланням: <https://khai.edu/normativni-dokumenty>;

– постійний моніторинг освітніх програм, консультації з роботодавцями відповідних галузей, моніторинг працевлаштування випускників, розроблення професійних стандартів (з деяких спеціальностей), проведення відповідного аналізу, за результатами якого здійснюється періодичний перегляд та оновлення освітніх програм і їх компонентів;

– щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету й регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному сайті Університету, на інформаційних стендах і

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 69 Всього сторінок 77
--	---	--

в будь-який інший спосіб (оцінювання науково-педагогічних та педагогічних працівників проводиться згідно з Положенням «Про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів» і Положенням «Про атестацію педагогічних працівників»);

– систему забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

– постійний моніторинг наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів освіти, за кожною освітньою програмою, а також виконується їх постійне оновлення;

– власні інформаційні системи для ефективного управління освітнім процесом (EPOS, Pilot, Mentor та ін.);

– забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти і кваліфікації через оприлюднення інформації на сайті Університету та інших інформаційних ресурсах;

– ефективну систему запобігання академічному плагиату й виявлення його у наукових працях працівників Університету і здобувачів вищої освіти (розроблено відповідні положення, впроваджено спеціалізоване програмне забезпечення для перевірки академічних праць на наявність текстових запозичень, створюється власна база академічних текстів);

– інші процедури й заходи.

8.3 Відповідальним за впровадження й дотримання вимог системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти в Університеті є директор центру якості освіти, ліцензування та акредитації.

8.4 Систему внутрішнього забезпечення якості за поданням Університету оцінює Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти або акредитовані ним незалежні установи оцінювання й забезпечення якості вищої освіти стосовно її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, затвердженим Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

9 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1 Положення затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора Університету.

9.2 Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, встановлених у посадових інструкціях.

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 70 Всього сторінок 77
--	---	--

9.3 Зміни і доповнення до Положення розглядаються й затверджуються вченою радою Університету і вводяться у дію наказом ректора Університету.

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної роботи

Андрій ГУМЕННИЙ

Директор центру якості освіти, ліцензування та акредитації

Елеонора ДАРМОФАЛ

Завідувач навчального відділу

Володимир СТЕПАНЕНКО

Декан факультету № 1

Дмитро КРИЦЬКИЙ

Декан факультету № 2

Юрій ШИРОКИЙ

Декан факультету № 3

Олександр ЗАБОЛОТНИЙ

Декан факультету № 4

Сергій ГУБІН

Декан факультету № 5

Олексій ОДОКІЄНКО

Декан факультету № 6

Юрій ПРОНЧАКОВ

Декан факультету № 7

Ірина ТУР

Декан факультету № 8

Євген КОРОСТЕЛЬОВ

Начальник юридичного відділу

Сергій ОРЛОВ

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 71 Всього сторінок 77
--	---	--

ДОДАТОК А

Документи щодо організації освітнього процесу

А.1 Кодекси:

- Кодекс етики;
- Кодекс академічної доброчесності та забезпечення її дотримання.

А.2 Стратегії та Політики:

- Стратегія сталого розвитку Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;
- Стратегія розвитку людського капіталу та талантів Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;
- Стратегія використання штучного інтелекту;
- Політика забезпечення гендерної рівності;
- Політика відкритої науки.

А.3 Правила:

- Правила внутрішнього розпорядку;
- Правила прийому.

А.4 Процедури:

- Порядок встановлення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми;
- Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час навчання та відвідування Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут».

А.5 Положення:

- Типове положення «Про кафедру Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;
- Типове положення «Про факультет Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;
- Типове положення «Про деканат Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;
- Положення «Про організацію освітнього процесу»;
- Положення «Про куратора академічної групи»;

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 72 Всього сторінок 77
---	--	---

- Положення «Про створення та організацію роботи екзаменаційної (атестаційної) комісії»;
- Положення «Про порядок замовлення, виготовлення, видачі, обліку документів про вищу освіту та додатків до документів про вищу освіту»;
- Положення «Про рейтингове оцінювання досягнень здобувачів освіти за освітніми компонентами»;
- Положення «Про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін і порядок формування індивідуального навчального плану студента»;
- Положення «Про порядок та умови обрання вибіркових дисциплін здобувачами третього освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня (доктор філософії)»;
- Положення «Про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів»;
- Положення «Про атестацію педагогічних працівників»;
- Положення «Про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних та педагогічних працівників, а також фахівців промисловості»;
- Положення «Про порядок прийняття на роботу, розгляд кандидатур та оцінювання компетентностей педагогічних працівників»;
- Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу»;
- Положення «Про порядок проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад, призначення та звільнення з посад, продовження терміну роботи науково-педагогічних працівників»;
- Положення «Про правила призначення і виплати стипендій здобувачам вищої освіти»;
- Положення «Про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці»;
- Положення «Про академічну доброчесність»;
- Положення «Про запобігання і протидію дискримінації, врегулювання конфліктних ситуацій»;
- Положення «Про дуальну форму здобуття вищої освіти»;
- Положення «Про навчальний дистанційний курс»;
- Положення «Про силабус навчальної дисципліни»;
- Положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти»;
- Положення «Про розроблення та модернізацію освітніх програм»;
- Положення «Про гаранта та групу забезпечення освітньої програми»;

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 73 Всього сторінок 77
--	---	--

- Положення «Про норми часу для планування й обліку роботи науково-педагогічних/педагогічних працівників»;
- Положення «Про студентське самоврядування»;
- Положення «Про уповноваженого з прав студентів (студентського омбудсмена)»;
- Положення «Про комісію з академічної доброчесності»;
- Положення «Про центр якості освіти, ліцензування та акредитації»;
- Положення «Про відділ якості освіти, аналітики та навчально-методичного забезпечення»;
- Положення «Про навчальний відділ»;
- Положення «Про відділ навчально-виховної роботи»;
- Положення «Про психологічну службу навчально-виховної роботи»;
- Положення «Про відділ післядипломної освіти»;
- Положення «Про підготовче відділення»;
- Положення «Про відділ аспірантури і докторантури»;
- Положення «Про відділ дистанційних освітніх технологій»;
- Положення «Про науково-технічну бібліотеку»;
- Положення «Про відділ сприяння працевлаштуванню студентів та випускників».
- Положення «Про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених».

А.6 Посадові інструкції співробітників Університету

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 74 Всього сторінок 77
--	---	--

ДОДАТОК Б

Порядок встановлення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми

Б.1 Загальні положення

Б.1.1 Цей Порядок визначає механізм встановлення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми у Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут».

Б.1.2 Дія цього Порядку поширюється на осіб, які поновлюються на навчання після:

- перерви в навчанні;
- переведення з однією спеціальністю на іншу в межах Університету;
- переведення з інших закладів вищої освіти.

Б.2 Етапи встановлення спроможності

Б.2.1 **Призначення комісії.** Експертна комісія, яка була створена для визначення академічної різниці відповідно до пункту 2.3.2. Положення «Про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці», визначає спроможність особи виконувати вимоги освітньої програми. У разі необхідності голова комісії має право долучати до роботи будь-яких фахівців з інших спеціальностей.

Б.2.2 **Аналіз освітньої траєкторії.** Експертна комісія здійснює аналіз навчальних досягнень особи:

- результати раніше складених дисциплін;
- академічну різницю, яка утворилася за час перерви у навчанні відповідно до протоколу складеного експертною комісією;
- актуальність знань та навичок відповідно до чинної освітньої програми.

Б.2.3 **Оцінювання спроможності.** Експертна комісія проводить оцінювання спроможності особи виконувати вимоги освітньої програми одним з наведених способів:

- співбесіди на знання базових компетентностей;
- складання заліків, іспитів, фахових випробувань, за потребою складання іспиту з іноземної/української мови;
- тестування або виконання практичних завдань із дисциплін, за якими утворилася академічна різниця;

Розроблено: Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Перевірено: Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	Дійсне з: 23.09.2026
--	--	-------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	ПОЛОЖЕННЯ Про організацію освітнього процесу	СУЯ ХАІ-ЦЯО-П/002:2026 Дата: 23.09.2026 Редакція 5.0 Стор. 75 Всього сторінок 77
--	---	--

– аналізу представлених документів (сертифікатів, додаткових освітніх програм тощо).

Форма проведення та критерії оцінювання зазначаються у програмах визначення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми за спеціальностями Університету, які розробляються відповідними кафедрами та затверджуються галузевими науково-методичними комісіями.

Б.2.4 Прийняття рішення. За результатами оцінювання комісія ухвалює одне з таких рішень:

- визнати особу спроможною виконувати вимоги освітньої програми без додаткових умов;
- визнати особу спроможною виконувати вимоги освітньої програми за умови проходження додаткових/повторних курсів, які вносяться до індивідуального навчального плану здобувача освіти;
- визнати особу не спроможною виконувати вимоги освітньої програми.

Після прийняття відповідного рішення комісія складає та ухвалює за результатами оцінювання протокол встановлення спроможності особи після поновлення виконувати вимоги освітньої програми.

Б.3 Контроль та оскарження рішень

Б.3.1 Контроль за виконанням цього Порядку здійснює відділ якості освіти, ліцензування та акредитації Університету.

Б.3.2 Особа, яка не погоджується з рішенням комісії, має право подати апеляцію на ім'я ректора Університету. Апеляція розглядається протягом п'яти робочих днів з дня її подання.

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026

ЛИСТ ОБЛІКУ ВНЕСЕННЯ ЗМІН

[illegible]

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Елеонора ДАРМОФАЛ Володимир СТЕПАНЕНКО Максим РОМАНОВ	Андрій ГУМЕННИЙ Сергій ОРЛОВ	23.09.2026